

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 18. januar 1974

Štev. 3 (1642)

Jugoslovanski predsednik Tito:

Našim manjšinam v Avstriji morajo priznati vse pravice, ki jim pripadajo

„Nam je važno, da imamo dobre jugoslovansko-avstrijske odnose, toda našim narodnim manjšinam morajo priznati vse pravice, ki jim pripadajo.“ Tako je poudaril jugoslovanski predsednik Tito, ko je prejšnji teden na Brdu pri Kranju sprejel delegacijo XIV. divizije, katere je — kakor smo poročali tudi v našem listu — obhajala 30-letnico svojega legendarnega pohoda na Štajersko in Koroško. V pogovoru s člani delegacije se je predsednik Tito namreč dotaknil tudi vprašanja Koroške ter naglasil, da mladi rod na Koroškem očitno postaja vse bolj aktiven, da se ne uklanja pritisku. „Prav na Koroškem pa se kažejo tudi razne profašistične tendence, medtem ko avstrijska vlada očitno ni dovolj močna, da bi izpolnila obveznosti, ki jih je dolžna izpolniti,“ je naglasil predsednik Tito.

Srečanje s predstavniki borcev je veljalo predvsem obujanju spominov na junaške podvige v času narodnoosvobodilne borbe. Predsednik Tito se je v pogovoru z vojnimi tovariši spomnil tudi zaključnih operacij druge svetovne vojne, problemov Trsta in Koroške, takratnih odnosov z velesilami in pri tem omenil tudi pogovore s Stalinom, pa tudi poznejša srečanja s Churchillom in Morganom v Londonu. Posebej pa je poudaril zgodovinski pomen pohoda XIV. divizije pred 30 leti in dejal, da je bila to velika stvar, herojska epopeja, na katero so lahko ponosni. Dodal je še, da mora biti današnja XIV. divizija kot vsa ljudska armada vselej budna. „Ne gre sicer več zato, da bi se borili na naših tleh, toda vsak trenutek moramo biti pripravljeni braniti našo deželo na mejah in tu ni samo

Slovenija, tu je vsa Jugoslavija.“

V Mariboru pa je bila prejšnji teden proslava ob 30. obletnici ustanovitve pohorske brigade „Miloš Zidanšek“. Na prireditvi je govoril podpredsednik predsedstva SFRJ ter bivši komisar IV. operativne cone Milja Ribičič. Poudaril je vojaški in družbenopolitični pomen brigade za razvoj partizanstva na Štajerskem in Koroškem ter ugotovil, da je bila pohorska brigada ustanovljena najdlje v osrčju takojimenovanega „tretjega nemškega rajha“ in je s prihodom XIV. divizije dobila v operativnem planu štaba IV. operativne cone pomemben delež pri uresničevanju nalog v zadnjem letu osvobodilne borbe. To je gotovo najbolj usodno obdobje v naši narodni zgodovini, je dejal podpredsednik Ribičič, šlo je za bitke velikanskih razsežnosti, šlo je za osvoboditev celotnega narodnostnega ozemlja.

Milja Ribičič je pri tem poudaril, „da morda premalo pojasnjemo

potek tega dogajanja, razredno ozadje tega boja, naše junaštvo, pa tudi tisto, kar je najbolj prizadelo naš partizanski ponos — da smo se morali umakniti s Primorske, iz Trsta in iz Koroške, iz krajev, ki smo jih osvobodili z velikimi žrtvami“.

Štajerska in koroška zgodovina partizanstva med Savo in Dravo predstavlja najgloblje pričevanje socialistične, razredne, antilimperalistične vsebine našega boja, je naglasil Ribičič. Kako velik pomen so vsi pripisovali severni Sloveniji, se je zavedal tudi okupatorski nacistični vojaški in teroristični stroj, zato je z vsemi silami od prvih dni okupacije preprečeval s totalno vojno in terorizmom sleherno osvobodilno akcijo. Zato so bile okoliščine na Štajerskem in Koroškem še posebej težke in zato so bile tudi žrtve mnogo večje.

V svojem govoru je podpredsednik Ribičič ugotovil, da „spominov na partizanska doživetja ne obnavljamo zato, da bi dobili za naše zasluge posebna odličja in poseben privilegij v naši družbi. Hoteli bi samo, da bi se mladi rod zavedal pomena narodnoosvobodilne borbe in veličine žrtev padlih partizanov in aktivistov, da bi se zavedal zgodovinske vloge komunistične stranke in osvobodilne fronte slovenskega naroda, ustvarjalcev tistih družbenopolitičnih temeljev, na katerih danes ZK in socialistična zveza gradiša samoupravno socialistično družbo.“

Seja obeh odborov

ZVEZE SLOVENSKIH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

Nadzorni in Upravni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem sta se v torek 15. januarja 1974 sestala na prvi skupni seji v novem letu. Razpravljala sta predvsem o delovnem načrtu za leto 1974 in tozadevno sprejela določene sklepe.

V zvezi z ukinitvijo kazenskega zasledovanja oseb, ki so sodelovale pri protizakonitem podiranju uradnih dvojezičnih napisov, sta odbora soglasno sklenila, da pošlje ZSO zveznemu predsedniku Jonasu profestno izjavo. Prav tako sta sklenila, da koroškemu deželnemu zboru predlagata, naj v novi deželni ustavi upošteva dejstvo obstoja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ter njene neokrnjene pravice do uveljavljanja in uživanja pravic, ki so v njeno korist zajamčene v zvezni ustavi in mednarodnih pogodbah.

Z zadovoljstvom sta odbora vzela na znanje, da je bilo končno ugodeno dolgoletnim prizadevanjem koroških Slovencev za lasten kulturni referat pri deželni vladi. Čestitala sta podpredsedniku ZSO višjemu vladnemu svetniku dr. Pavlu Apovniku kot vodji novega oddelka ter mu zagotovila vso podporo pri njegovem brez dvoma odgovornem in zahtevnem delu.

Predsednik Nixon v stiski

Ameriški predsednik Nixon preživlja težke čase. Tako imenovana „afeta Watergate“ mu greni življenje in čedalje pogosteje ter odločneje je slišati celo zahteve, da se bo moral predčasno umakniti s predsedniškega položaja.

Da v tej neprijetni zadevi ne pride do razjasnitve in s tem do pomiritev, je kriv tudi Nixon sam. Odsiranje predsednika preiskovalnega odbora, odklonitev izročitve zahtevanega dokaznega gradiva in podobni ukrepi gotovo niso prispevali k zmanjšanju nezaupanja vanj. Nasprotno, to nezaupanje se veča in se širi.

Zdaj je prišlo v tej zadevi do novega presenečenja, ki je vzbudilo nadaljnje dvome v poštenost in iskrenost predsednika Nixona. Pri magnetofonskih posnetkih, ki

jih je Bela hiša po dolgem oklevanju in izgovorih, da takih posnetkov sploh ni, končno le izročila preiskovalnemu sodniku, so izvedenci namreč ugotovili, da je bil del posnetkov namerno izbrisan, kar da je storila spretna roka s ponovnimi posegi na magnetofonskih trakovih.

Kako se bo Bela hiša zdaj izvila, še ni znano. Vsekakor je krog ljudi, ki so imeli dostop do teh trakov, zelo majhen, poleg tega pa je Nixon izjavil, da je osebno skrbel za varnost posnetkov. Pričakovati je torej nadaljnja presenečenja, kajti zmeda v sami Beli hiši je po novem odkritju postala le še večja.

S tem pa so dobili nove argumente tisti, ki zahtevajo, da se mora predsednik Nixon predčasno umakniti s svojega položaja.

Veleposlanik Vlahov

RAZGOVARJAL O MANJŠINAH

Jugoslovanski veleposlanik v Avstriji dipl. inž. Gustav Vlahov je prejšnji teden obiskal avstrijskega zunanjega ministra dr. Rudolfa Kirchschlägerja. Proučila sta vrsto odprtih vprašanj v jugoslovansko-avstrijskih odnosih, od katerih rešitve je odvisen nadaljnji razvoj dobrega sosedskega sodelovanja med obema državama.

Kakor znano, je Jugoslavija v zadnjem času ponovno opozorila, da med temi nerešenimi vprašanji zavzema prvo mesto položaj slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti v Avstriji ter odločno zahtevala, da mora Avstrija izpolniti svoje tozadevne obveznosti iz državne pogodbe.

To je bilo poudarjeno tudi v pogovoru, ki ga je pred kratkim imel veleposlanik Vlahov z delegacijo Hrvaškega kulturnega društva na Gradiščanskem. V daljšem pogovoru s predstavniki gradiščanskih Hrvatov „se je veleposlanik neposredno seznanil s problemi, ki se pojavljajo, ker Avstrija ne izpolnjuje obveznosti iz 7. člena državne pogodbe“, je rečeno v Tanjurovem poročilu o razgovoru.

Nova doba v gospodarskih odnosih v svetu

Če bi zbrali in analizirali vse prognoze in razmišljanja ter poročila o perspektivi mesecev, ki so pred nami, bi vsekakor imeli vtis, kot da je največja sodobna modrost vsebovana v vprašanju: kako se navaditi na krizo, ki je prišla, in živeti z njo. Inflacija, naraščanje cen nafte in drugih surovin, monetarna nestabilnost in podobni pojavi namreč niso, kakor se je še pred kratkim mislilo, le občasni neprijetni spremljevalci razvoja, marveč predstavljajo kronično stanje, ki označuje prelomno točko v industrijskem in političnem razvoju evropskega zahoda. Kljub vsem najnatančnejšim elektronskim računalnikom in predvidevanjem je to spoznanje delovalo na ljudi kot šok, približno tako, kot če bi se človek prebudil iz dolgotrajnega prijetnega spanja, kjer je v sanjah živel bogato, udobno življenje.

O teh vprašanjih je pred nedavnim govoril tudi predsednik francoske vlade Messmer, ki je dejal: „Menim, da se nahajamo v povsem izjemnem položaju, v tisti fazi gospodarske zgodovine sveta, ki jo bo označevalo stalno naraščanje cen, zlasti primarnih proizvodov. Nihče, razen izjemnih optimistov, ne pričakuje, da se bodo cene nafte z vzpostavitvijo miru na Bližnjem vzhodu povrnila na raven, na kateri so bile še pred nekaj meseci.“

Osnovno vprašanje pa ostane, kako sprožiti neodvisno zahodnoevropsko pobudo v času, ko večina članic Skupnega tržišča na vse, kar se dogaja, reagira živčno in splašeno, ko dolar na borzih grozeče raste in ogroža že tako oslabiljeno zahodnoevropske valute. Na pariški borzi je ameriška valuta znova zabeležila skok na 5,20 franka. Kaj to pomeni, zadostno ilustrira podatek, da je pred nekaj meseci dolar veljal samo 3,80

franka. Japonski jen je po trenutnih ocenah praktično že „na kolenih“ in bi utegnila njegova dejanska devalvacija potegniti v „motne vrtince“ še evropske valute.

Finančniki in igralci na borzah očitno nimajo kdove koliko patriotizma. Že so se začeli otresati frankov in se skušajo rešiti v dirki za zlatom. Napoleonov zlatnik, ki predstavlja tradicionalni barometer razpoloženja na pariški borzi, je zabeležil skok za 25 odstotkov, to pa predstavlja skoraj že tisto mejo, pri kateri se začenja panika.

Drugo vprašanje je razumljivo to, da članice tako imenovane zahodnoevropske „deveterice“ v tako nemirnem položaju — z Veliko Britanijo na robu gospodarskega strahu, zaskrbljeno Italijo, vznemirjeno Zahodno Nemčijo in ogorčeno Nizozemsko — tudi po kopenhagenski konferenci ne morejo uskladiti svojega koraka. Spori okrog regionalnega razvoja, ki so združili Nemce in Angleže proti Francozom, pa so položaj še poslabšali. Prav tako je očitno, menijo francoski komentatorji, da zahodnoevropski partnerji vselej rešujejo podobne krize od danes do jutri in nimajo neke izdelane daljnoročne strategije. Mnogim izmed „deveterice“ je zaradi tega sprejemljivejša, da se priključijo ameriški pobudi in se tako skupaj z Američani lotijo pogajanj s proizvajalci nafte.

Razglabljanja francoske diplomacije so mnogo temeljitejša, njih korenine pa so pognale že davno pred izbruhom oktobrske vojne na Bližnjem vzhodu. Francoski zunanji minister Jobert je med svojim obiskom v nekaterih arabskih deželah stalno poudarjal in razvijal tezo o skupnosti oziroma dopolnjevanju francoskih in arabskih ter severnoafriških interesov. To bi utegnili biti —

poudarjajo v Parizu — prvi znaki osvežene sredoemske politike Francije. Ideja sloni na pripravljenosti, da bi arabske dežele, ki žele pospešiti lastni gospodarski razvoj, lahko našle v zahodni Evropi najprimernejšega, najsprejemljivejšega gospodarskega in tudi političnega partnerja. Morda bi bil — kakor menijo v Parizu — neki čvrstejši koncept določenega trajnejšega sodelovanja Skupnega tržišča in proizvajalcev nafte na Bližnjem vzhodu še najpriljubitejši odgovor in stvarna rešitev vprašanja energetske krize.

Če pa člani „deveterice“ niso pripravljeni, da bi skupno storili tak korak, je še vedno cilj mogoče doseči po bilateralni poti. To potrjuje sporazum med Francijo in Saudsko Arabijo: v naslednjih 20 letih bo Saudska Arabija dobavila Franciji 200 milijonov sodov surove nafte, medtem ko bo Francija sodelovala pri uresničevanju načrtov gospodarskega razvoja Saudske Arabije s tem, da ji bo nudila tehnološko pomoč pri graditvi industrijskih objektov; dobavljala pa ji bo po vsej verjetnosti tudi orožje.

Prve reakcije so take, da vse to ocenjujejo kot dober korak na poti vzpostavljanja novih odnosov med proizvajalci in potrošniki nafte, korak, do katerega bi utegnili priti tudi v drugih zainteresiranih deželah. Pri vsem tem je nedvomno zanimivo, da so Francozi to svojo potezo začrtali prav v Saudski Arabiji, kar predstavlja svojevrsten izziv Washingtonu.

In še eno: Najbolj pravilno stališče nedvomno zastopajo tisti, ki zatrjujejo, da je v gospodarskih odnosih v svetu nastopila nova doba — doba pravičnejše porazdelitve dobrin in odprave najbolj grobih oblik izkoriščanja najrevnejših na račun bogatenja najbolj bogatih.

Boj za manjšinske pravice

je boj za demokratizacijo družbe

Grob diskriminacijski postopek oblasti v videmski pokrajini, ki so, v ostrem nasprotju z osnovnimi načeli človeških pravic, vsebovanih v listini OZN in z načeli republiške ustave, prepovedale pouk slovenščine, je povzročil kot detonator celo vrsto procesov in političnih razčiščevanj. Kot izhaja iz objavljenih uradnih dokumentov in do sedaj znanih informacij, se v tej zvezi marsikaj premika in je tudi fronta vedno bolj jasna: na eni strani birokratske in nedemokratske sile, ki zanikajo obstoj Slovencev v videmski pokrajini in s tem objektivno ustvarjajo na meji ponovno ozračje nerazumevanja in napetosti; na drugi strani pa demokratične sile, ki prihajajo do izraza v deželni strukturi in ki so za priznanje Slovencev, za zaščito njih pravic ter širše sodelovanje.

Tako je ocenil Primorski dnevnik zadnji razvoj dogodkov okoli nezaslišane prepovedi pošolskega slovenskega pouka v Beneški Sloveniji. Kakor smo poročali tudi v našem listu, so namreč tamkajšnje oblasti brez vsakega vzroka in v nasprotju z zakoni in ustavo prepovedale poučevanje slovenščine. Ta ukrep je izzval splošno ogorčenje ne le pri slovenski narodnostni skupnosti v Italiji, marveč tudi pri italijanskih demokratičnih silah, še posebno pa v matični državi Jugoslaviji.

Razjasnitev "fronte", o kateri piše Primorski dnevnik, je vsekakor prinesla nekaj novega in pozitivnega v odnose med večinskimi narodom in slovensko manjšino v Italiji.

Ponašanje s tujim perjem

Te dni je bil na Koroškem urednik beogradskega tednika "NIN" ter se pri raznih osebnostih zanimal za položaj in problematiko Slovencev. Kakor poroča VZ, je beogradski novinar obiskal tudi predsednika koroške ÖVP Bacherja, ki je ob tej priložnosti "dokazoval" popolno enakopravnost manjšine na Koroškem.

Iz poročila v VZ povzemamo, da je Bacher za "dokaz" svojega "dokazovanja" med drugim navedel tudi slovenske zadruge, kreditne ustanove in turistična podjetja. Ali se Bacher tukaj ni ponašal s tujim perjem? Ne samo, da smo si Slovenci svoje gospodarske ustanove morali zgraditi brez sleherne podpore večinskega naroda, marveč so bile te ustanove v vsej zgodovini izpostavljene hudi diskriminaciji, naše ozemlje pa načrtno zapostavljeno.

Zato je tako "dokazovanje" enakopravnosti koroških Slovencev skrajno neokusno!

Napredne sile, zlasti komunistična in socialistična stranka, so že doslej zavzemale pozilivno stališče ter so se pogosto odločno zavzemale za izboljšanje položaja Slovencev. Omenjeni stranki oziroma njeni videmski federaciji sta tudi uradno in nedvoumno priznali obstoj Slovencev v Beneški Sloveniji, medtem ko ostale politične grupacije,

vključno najmočnejše — krščanske demokracije, še vedno "osporavajo", da bi v videmski pokrajini živeli tudi Slovenci. Zapletljaj okoli prepovedi pouka slovenščine v Beneški Sloveniji pa je, kakor vse kaže, prebil led tudi na desni polovici vladne koalicijske, saj je na podlagi protestov slovenskih organizacij zavzelo k vprašanju stališče tudi pokrajinsko vodstvo krščanske demokracije. Čeprav je to stališče nekoliko čudno in zavito, vendar pomeni, da se je končno tudi ta stranka priborila do spoznanja, da je Slovencev v videmski pokrajini treba priznati in jim zagotoviti njihove pravice.

Predvsem pa je v tej zvezi treba zabeležiti izjavo, ki jo je podal predsednik deželne odbora (po našem je to deželni glavar — op. ured.) Comelli, katerega je v tej zadevi obiskala skupina komunističnih deželnih svetovalcev (poslancev) ter ga opozorila na resnost dogodkov, ki so se pripetili v zvezi s pošolskim poukom slovenščine in uporabo učilnice za kulturno dejavnost

slovenskih krajevnih krožkov v Beneški Sloveniji. Predsednik Comelli je namreč izjavil, da je deželni odbor naredil že več korakov pri pristojnih oblasteh in državnih uradih ter zahteval ugodno rešitev.

Slovenska narodnostna skupnost v Italiji to izjavo pozdravlja, pač pa njeno osrednje glasilo Primorski dnevnik hkrati opozarja, da je bil poseg dežele doslej neučinkovit, ker je birokracija — v konkretnem primeru videmska kvestura in vladni komisar za deželo, ki oba predstavljata državno oblast — vztrajala na svojem stališču o prepovedi pouka slovenščine v videmski pokrajini. List upravičeno poudarja, da obstaja stalna nevarnost grobih diskriminacij in teptanja osnovnih človekovih pravic z vsemi posledicami, kadar ostaja načelno-politično nereseno osnovno vprašanje priznanja obstoja neke narodnostne skupnosti. Zato pa Primorski dnevnik tudi poziva vse politične sile, da uradno in nedvoumno priznajo obstoj Slovencev v Beneški Sloveniji in stopijo na pot naporov za zaščito njih pravic. Spričo spopada, do katerega je prišlo ob teh dogodkih na eni ter izvoljeno oblasti na drugi strani, ko se zastavlja celo vprašanje, kdo resnično odloča: ali od ministrstva imenovani prefekti, ali od ljudstva izvoljeni predstavniki, tukaj ne gre le za uveljavitev pravic manjšine, marveč gre hkrati za obrambo interesov celotne dežele Furlanije-Juljske krajine.

Nadaljnji ukrepi za enakopravnost narodov in narodnosti v Vojvodini

Pred nedavnim je jugoslovanska fiskovna agencija Tanjug poročala, da bo zbor občin skupščine Socialistične avtonomne pokrajine Vojvodine kmalu sprejel sklepe za še popolnejše uveljavljanje enakopravne uporabe jezikov in pisav narodov in narodnosti pred pokrajinskimi organi in organizacijami. Pri tem gre za zagotovitev enakopravne uporabe skrbohrvaškega oziroma hrvaškosrbskega, madžarskega, slovaškega, romunskega in rusinskega jezika tako v ustnih kot tudi v pisanih stikih s strankami, ob pripravljanju gradiva za seje, izdajanju uradnih in drugih publikacij in pri delu skupščine SAP Vojvodine.

V vovodinski skupščini so zagotovili simulano prevajanje v 5 jezikov na skupnih sejah zborov ter tudi na ločenih sejah posameznih zborov. Zdaj pa se bavijo z ukrepi, da bi tako prevajanje zagotovili tudi na sejah skupščinskih odborov in komisij ter na sejah izvršnega sveta. Tudi gradivo za seje vovodinske skupščine praviloma prevajajo v vse jezike narodov in narodnosti. Prav tako pa bodo tudi na okrožnih sodiščih in tožilstvih sprejeli ukrepe, da bodo vsi postopki lahko potekali v jezikih narodov in narodnosti.

Da bi to enakopravnost jezikov še razširili in utrdili, bodo poskrbeli za ustrezno šolanje kadrov. V sistemu izobraževanja je treba zlasti na višjih in visokih šolah odpreti nove katedre, lektorate, seminarje itd. Pripravljajo nove terminološke slovarje, od katerih bo madžarski kmalu izšel, v načrtu pa imajo še slovaškega, romunskega in rusinskega. V jezike narodov in narodnosti bodo prevajali tudi vse obrazce, za zagotovitev kadrov na sodiščih in tožilstvih pa bodo na pravni fakulteti študentirali 200 študentov.

Vse to govori o precej drugačni skrbi za enakopravnost narodov in narodnosti, kakor to doživljamo v Avstriji!

Podpora upravičenim zahtevam naše narodnostne skupnosti v Avstriji ni noben "ljubljanški ali slovenski nacionalistični kompleks", temveč resnično in neposredno zadeva celotno Jugoslavijo. To stališče, gledano v luči nadvse tehtnih interesov naše samoupravne, socialistične skupnosti narodov in narodnosti je aksiom, ki ga v oblikovanju naše notranje in iz nje izhajajoče zunanje politike ni dopustno zanemariti.

V taki skupnosti kot je naša, zgrajeni na solidarnosti vseh njenih delov pod vodstvom delavskega razreda, ni mogoče odrinuti nobenega posebnega vprašanja kot da se tiče le dela te skupnosti, no da bi bila prizadeta vsota vseh interesov in s tem skupnost sama ter temelji, na katerih je zasnovana. To spoznanje se je v družbeno-politični misli Jugoslavije utrdilo. Morebiti je v sosednji tujini pogosto poudarjanje nasprotnega (v koroškem in ali, denimo, makedonskem primeru) potrdilo veljavnosti te sestavine naše politike v najširšem, tudi globalnem smislu.

"Razsežnosti tega problema so širša in globlja, kot bi sklepali površni opazovalci," je dejal nedavno Franc Šetinc. To je "problem vseh, ki jim je kaj do miru na svetu."

Ni treba posebej poudarjati, da imajo vsi jugoslovanski narodi svoje pripadnike tudi za mejo, v vseh sosednjih državah, prav tako pa imajo vse sosedne (razen Avstrije) v Jugoslaviji svoje narodnostne skupine. To dejstvo, povezano s specifičnim geopolitičnim položajem Jugoslavije, dviga njeno "manjšinsko" politiko v aksiom, ki ga najprej zaradi svoje varnosti,

pa tudi zaradi tega, ker gre res za problem miru, vnaša kot novo dimenzijo v pravila mednarodnega obnašanja.

"Spoštovanje identitete in ustvarjanja pogojev za popolno uveljavitev narodnostnih manjšin, ki žive v mnogih evropskih državah, je nujen pogoj, da te manjšine vse bolj postajajo dejavnik povezovanja, ne pa ločevanja med narodi in državami v Evropi," je rekel Miloš Minič po zasedanju evropske konference o varnosti v Helsinkih, kjer je Jugoslavija uspešno uveljavila enakopravnost, polno zaščito in pospeševanje razvoja narodnostnih manjšin kot novo razsežnost varnosti.

Izhajajoč iz tega v Helsinkih načelno sprejetega vodila je Jugoslavija na decembrskem zasedanju konference o evropski varnosti v Ženevi predložila seznam konkretnih ukrepov, potrebnih za oblikovanje načela, duha, v črko obvezujočih predpisov o ravnanju z manjšinami.

Države udeleženke — pozneje podpisnice sporazuma o evropski varnosti — naj bi se zavezale, da bodo:

- varovale in razvijale pravice narodnostnih manjšin, zapisane v veljavni mednarodni pravnici;
- poskrbele za ohranitev posebnosti manjšin in jim zagotovile popoln razvoj na vseh področjih, posebno na gospodarskem, ki postaja v današnji mobilni industrijski družbi nujen

pogoj za življenje narodnostnih skupnosti za mejo matice;

- zagotovile pripadnikom manjšine enakost pred zakoni in jim omogočile uporabo materinščine tudi v uradih in pred oblastmi;

- manjšinam zagotovile ohranitev njihove kulturne dediščine, šole in ustrezna informativna sredstva v maternem jeziku in

- da se bodo odrekle poskusom asimilacije manjšine v večinski na-

rod.

Jugoslavija je s tem predlogom dala tehten prispevek bodočemu sistemu miru, varnosti in sodelovanja v Evropi, ki je tem bolj utemeljen z nauki resne mednarodne krize, v kateri predstavlja neka manjšina — Palestinci — kaman spotike tudi zaradi tega, ker načela o pravicah posameznika kot člana manjšine in njegove skupnosti kot celote niso mednarodnopravno kodificirana in obvezna.

Ob petindvajsetletnici splošne deklaracije o človekovih pravicah in iz nje izvedenih dokumentov o posebnih pravicah, med katerimi je tudi deklaracija o vzajemnem spoštovanju in razumevanju med narodi, na začetku desetletja boja proti rasizmu, naj opomnimo, da je nekaj mesecev po podpisu deklaracije generalna skupščina OZN spomnila leta 1949 "upoštevajoč, da Zdrženi narodi no morejo biti brozbrilni do usode manjšin, upo-

števaajoč univerzalni značaj deklaracije o človekovih pravicah, upoštevajoč, da je težko najti občevljivo rešitev tega zapletenega in občutljivega vprašanja, ki ima posebne pleti v vsaki državi, v kateri se pojavijo," sklenila, da predlogov Danske, Sovjetske zveze in Jugoslavije v korist manjšin v deklaraciji ne bo obravnavala s posebnim določilom.

To je bil pač davek trenutku, v katerem je nastajala splošna deklaracija o pravicah človeka, trenutku, ko se je porajalo prav tisto težko obdobje svetovnih odnosov, iz katerega je končno izšlo spoznanje, da je mir en sam in nedeljiv. Sad tega spoznanja je evropska konferenca o miru, varnosti in sodelovanju v Evropi, ki v razpravah o načrtu resolucije o načelih odnosov med državami ni mogla mimo pravic in temeljnih svoboščin človeka.

Jugoslovanski prispevek, opt na temeljno značilnosti in izkušnje naše samoupravne ureditve, med katerimi je tudi spoznanje, da je treba vsakemu posamezniku omogočiti neposreden vpliv na družbene zadeve in sodelovanje pri odločanju, zato nujno vključuje tudi zaščito in pospeševanje narodnostnih manjšin (tako doma kot drugod); tudi manjšina se lahko udeležuje odločanja v družbenih zadevah samo, če je obravnavana kot polnopraven subjekt in tistih zadevah, ki se tičejo njenih članov kot posameznikov in nje same kot celote. In le tako predstavlja tudi tisto dimenzijo varnosti, ki jo vnašajo jugoslovanski predlogi.

Jaka Štular
(Delo, Ljubljana)

POŠIROKEM SVETU

ŽENEVA. — Ta teden se je v Ženevi po božičnih in novoletnih praznikih spet začelo zasedanje konference o varnosti in sodelovanju v Evropi, na kateri predstavniki 33 evropskih držav ter Amerike in Kanade razpravljajo o vseh vidikih varnosti in sodelovanja na naši celini. Na sedanjem zasedanju gre za izoblikovanje dokumentov, ki naj bi jih v tretji fazi konference potrdili najvišji predstavniki sodelujočih držav. Po predvidevanjih dobro poučenih krogov naj bi bil ta "evropski vrh" letos julija ali septembra, in sicer v Helsinkih, kjer je bila tudi pripravljajna faza evropske varnostne konference.

BUENOS AIRES. — Demokratično odporniško gibanje v Čilu kljub nasilju profašističnega vojaškega režima nadaljuje svoj boj za demokratizacijo. Sredi diktature je ustvarilo svoj "ilegalni tisk" biltene, ki jih kot "študentske zvezke" na skrivaj delijo med ljudi, da jih tako obveščajo o odporniškem gibanju in o dogodkih v deželi. V zadnji številki tega biltena so natisnili razglas generalnega sekretarja čilske socialistične stranke Carlosa Altamirana, ki je pozval ljudstvo, naj vztraja v junaškem boju proti diktaturi vojaškega režima. Altamirano se je izrekel za ustanovitev enotnega odporniškega gibanja pod skupnim vodstvom. To gibanje naj bi se v boju proti vojaškemu režimu izognilo kakršnemkoli avanturizmu in individualnemu terorizmu. Vodstvo odporniškega gibanja mora delovati v državi in ne zunaj nje, je poudaril Altamirano, ki je hkrati tudi napovedal, da se bo spet vrnil v Čile iz Havane, kamor se je umaknil po sklepu njegove stranke.

LJUBLJANA. — Prejšnji teden je bil v Ljubljani zbor Turistične zveze Slovenije, na katerem so izvolili za novega predsednika te organizacije bivšega člana izvršnega sveta SR Slovenije inž. Franca Razdevška. Na občnem zboru je bilo med drugim ugotovljeno, da si je Jugoslavija kot turistična dežela v zadnjih letih priborila 10. mesto na svetu. Z dohodkom od turizma pokriva Jugoslavija tretjino primanjkljaja v zunanjetrgovinski menjavi, kar zgornjo priča o visoki stopnji razvoja turističnega gospodarstva.

NEW DELHI. — Letošnjo pomlad bo skušalo najvišje vrhove Himalaje osvojiti skupno 21 ekip iz osmih držav, in sicer iz Japonske (od koder je najavljenih kar 9 ekip), Španije, Južne Koreje, Britanije, Italije, Zvezne republike Nemčije, Poljske in Avstrije. Nepalska vlada je v tej zvezi sklenila, da šerpam (nosačem) ne bo dovolila na Himalajo, dokler ne bodo tuji planinci, ki jih nameravajo najeti, vplačali zavarovalnine zanje. Zadnja leta se je namreč veliko pogumnih šerp smrtno ponesrečilo, ko so pomagali tujim planincem, njihove družine pa so nato ostale popolnoma brez sredstev.

WASHINGTON. — Ameriško obrambno ministrstvo zahteva, naj mu odobrijo rekordni proračun, ki naj bi bil skoraj za 10 odstotkov večji od dosedanjega. Za proračunsko leto, ki se bo začelo s 1. julijem, zahtevajo skupno okrog 89 milijard dolarjev (to je v našem denarju bajna vsota okoli 1.800.000.000.000 šilingov!). Ob tem je pač težko govoriti o ameriškem prispevku k prostovoljnemu znižanju izdatkov za vojaške namene, kakor je to predlagala in zase tudi sklenila Sovjetska zveza.

BUKAREŠTA. — Romunija se je odločila za graditev elektrarne, pri kateri bodo za gorivo uporabljali skrilavce (Schiefergestein). Prvi generator bo začel delovati konec leta 1978. Na leto bodo potrebovali okrog 12,5 milijona ton skrilavcev, kar bo zadoščalo najprej za tri, pozneje pa za štiri generatorje s skupno 1320 megavati. Zmogljivost romunskih elektrarn se bo s tem povečala skoraj za 15 odstotkov.

BEOGRAD. — Lani so iz Jugoslavije izvozili za 48,49 milijarde dinarjev, kar je za 27% več kot leta 1972; hkrati pa je bila vrednost lanskega uvoza 76,69 milijarde dinarjev ter se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 40%. Lanski zunanjetrgovinski primanjkljaj je torej znašal 28,19 milijarde dinarjev in je bil za 11,36 milijarde ali za 67,5% večji kot leta 1972. Izvoz Slovenije je lani dosegel vrednost 9,45 milijarde dinarjev in je bil za 30% večji kot leta 1972, medtem ko je uvoz narasel za 46 odstotkov na 15,69 milijarde dinarjev. To pomeni, da je lanski zunanjetrgovinski primanjkljaj Slovenije znašal 6,24 milijarde dinarjev in je bil za 2,67 milijarde ali 79,2 odst. večji kot leta 1972.

MOSKVA. — Kazahstan ima v načrtu globinske raziskave vse severne obale Kaspijskega jezera, ker so tam odkrili naftni vrelci, ki veliko obeta. Letos bodo začeli črpati nafto iz kakih 200 novih vrtin, ki bodo dajale na leto 22 milijonov ton nafte.

Doslej samo lepe besede Kdaj bodo sledila dejanja?

Ob koncu minulega tedna je v Celovcu zasedala komisija avstrijske sinode, ki je med drugim razpravljala tudi o pravicah narodnostnih manjšin v Avstriji in o načelih sožitja med večinskim in manjšinskim narodom. Komisija je sprejela tudi posebno predlogo, o kateri bodo razpravljali in dokončno sklepali na prihodnjem plenarnem zasedanju avstrijske sinode.

Ta predloga se v glavnem opira na načela, ki jih vsebuje leta 1972 sprejeta predloga o sožitju Nemcev in Slovencev na Koroškem, samo da ta načela zdaj prenaša na vso Avstrijo in na odnose do vseh narodnostnih manjšin. V smislu teh načel je cerkev v Avstriji „zaradi krščanskih načel in avstrijske tradicije“ poklicana, zavzemati se za zagotovitev obstoja in za velikopolezno pospeševanje harmoničnega razvoja etničnih manjšin v deželi. Kot poseben pogoj za ohranitev etničnih posebnosti poudarja ta predloga temeljno vzgojo in pouk v materinem jeziku in pravi, da mora biti na razpolago dovolj ustreznih ustanov, ki pa bodo primerno koriščene le tedaj, če bo izostala sleherna diskriminacija. „Večina naj se čuti dolžno, da manjšini pomaga pri ohranjanju njenih etničnih posebnosti, obe pa naj se zoperstavita poskusom, ki bi imeli za cilj načrtno spremembo etničnega značaja določenega življenjskega prostora.“

Kot sklep je komisija sprejela načelo, naj bi se škofje v škofijah, kjer žive etnične manjšine ter avstrijska škofavska konferenca pri odgovornih političnih forumih zavzemali za pravične in pospeševalne rešitve manjšinskih problemov, in sicer na podlagi skupne odgovornosti in sporazumno z njimi. „Cerkev v Avstriji poleg svojih škofij, občin in ustanov nudi svojo pomoč pri reševanju etničnih sporov v družbenem prostoru ter za ustvaritev ozračja medsebojnega razumevanja in zaupanja.“

Za katoliško cerkev v Avstriji in za njen odnos do narodnostnih skupnosti, kar velja še posebej za Koroško, je razvoj v okviru sinodalnega gibanja vsekakor prvi korak po novi poti. Ta korak koroški Slovenci pozdravljamo, vendar pri tem izrecno poudarjamo, da gre doslej samo za lepe besede, ki jim bomo mogli iskreno verjeti šele tedaj, ko jim bodo sledila tudi ustrezna dejanja.

Čeprav je bila predloga o sožitju na Koroškem sprejeta že leta 1972, o vidnih spremembah oziroma izboljšanjih vse do danes ne moremo govoriti. Ravno v zadnjem

času je prišlo v raznih dvojezičnih farah spet do neljubih dogodkov, ki kažejo, da je miselnost sinodalnega gibanja ostala še precej na površju, da še ni prodrla v zavest članov župnijskih skupnosti, kajti drugače se pač ne bi moglo dogajati, da bi pod krinko verskih obredov tudi v cerkvi skušali praktirati duha, ki ga poklicno gojijo v tako imenovanih „domovinskih“ krogih.

Iz tega zornega kota, namreč iz vsakdanje prakse, je treba videti tudi izjave, ki jih je bilo slišati na sprejemu, ki ga je ob zasedanju komisije priredil celovski škof. Za besede, pa naj bodo še tako lepe in iskreno mišljene, velja namreč isto, kar smo leta 1972 zapisali o sinodalni predlogi o sožitju: Ali bo šel bodoči razvoj v pozitivno smer, ne zavisi od papirja in črk, marveč samo in izključno od ljudi, ki bodo temu papirju in tem črkam vlivali življenje.

Bogat enoletni obračun

Tržaškega partizanskega pevskega zbor

Pred pičlim letom — 11. februarja lani — so v Trebčah ustanovili Tržaški partizanski pevski zbor. Takrat so si zastavili nalogo, da bodo „gojili duha in tradicije narodnoosvobodilne vojne in odporniškega gibanja, kar pomeni, da bomo kot bivši slovenski partizani gojili v novih pogojih tradicije naše revolucije, ki je bila narodna in socialna obremenjena.“

Minulo soboto je imel ta zbor svoj občni zbor, na katerem je podal bogat obračun svojega dosedanjega komaj pičlo leto dolgega delovanja. V

tem času je imel zbor že 22 nastopov v raznih krajih v Italiji in Jugoslaviji; člani zboru so se zbrali na 132 pevskih vajah, nastudirali so 20 pesmi s partizansko tematiko in nekaj narodnih, ki so jih na raznih koncertih, proslavah in prireditvah izvajali kar 246-krat; o prizadevnosti in požrtvovalnosti članov zboru pa govori tudi podatek, da so v tem kratkem obdobju prevozili s svojimi sredstvi in na lastne stroške skupno nad 100.000 kilometrov.

Predsednik zboru Niko Škamperle je na občnem zboru s ponosom ugotovil: „Naš zbor ni le pevski zbor, ampak tudi važen dejavnik v našem političnem življenju. Tradicija boja za socialno in narodnostno enakopravnost, ki jo z našim petjem in našim delovanjem stalno oživljamo, je nam samim in vsem tistim, ki našemu delovanju sledijo, stalen memento.“

Občnega zboru so se udeležili tudi visoki predstavniki, med njimi predsednik Zveze združenj borcev NOV Slovenije Janko Rudolf, predsednik italijanskega odporniškega gibanja ANPI Arturo Calabria ter zvezni, deželni in občinski mandatarji in zastopniki slovenskih organizacij.

Vsekakor velika razlika z našimi razmerami, ko določeni krogi smatrajo gostovanje partizanskega pevskega zboru iz Ljubljane za „onečastitev“ koroške zemlje in kot „vzrok“ za razstrelitev partizanskega spomenika.

„Slovenščina je avstrijski jezik“

Tako je povedal bivši minister za pouk Piffel-Perčević, danes član politične komisije avstrijske sinode.

Dolga leta so se borili koroški Slovenci za ime Celovec v nazivu svoje gimnazije. Bivši minister tega ni rešil, ko je bil pristojen. Danes pa govori, da je premo, izkazati manjšinam le velikodušnost. Pravi, da naj se prakticira velikopoteznost!

Fraze ostanejo fraze, dokler jim ne sledijo dejanja.

Mogoče si predstavljajo gotovi ljudje po tem epohalnem odkritju glede slovenščine, napisanem črno na belem v „Kleine Zeitung“, da koroški Slovenci zdaj zares nič nimamo več zahtevati.

Toda: neobvezna fraza o tem avstrijskem jeziku, jutri že pozabljena, je seveda čisto nekaj drugega kakor priznanje slovenščine kot enakovrednega jezika, avtohtonega, nekdanj celo večinskega domačega prebivalstva na južnem Koroškem.

Če so slovenščina, hrvaščina, madžarščina in češčina poleg avstrijske nemščine res avstrijski jeziki in ne samo idiomi nekkih manjšin, obsojenih na čimprejšnjo smrt, o katerih se da krasno razpravljati in govoriti, da mine čas in da čas medtem opravi svoje: potem za hudiča izpolnite še danes člen 7 in ne čakajte jutrišnjega dne.

Obljub smo siti, klepetati tudi.

Ugotovitev, da je slovenščina avstrijski jezik, pa nam daje spet novo možnost, mlatiti staro slamo: slovenščina je (najprej seveda) slovenski jezik, slovenščina je koroški jezik, uprašanje je, ali je slovenščina tudi vindšarski jezik ali je vendar le obratno, slovenščina je avstrijski jezik, slovenščina je jugoslovanski jezik, slovenščina je južnoslovanski jezik, slovenščina je tudi italijanski jezik (saj žive Slovenci tudi v Italiji), slovenščina je evropski jezik, slovenščina je tudi svetovni jezik, ker ni jezik Marsovcev, temveč ljudi s tega sveta.

Ampak: kaj je pravzaprav ta prokleta slovenska manjšina katere jezik je zdaj postal v frazi avstrijski jezik brez uradnega priznanja?

Je to sploh slovenska manjšina?
Je to avstrijska manjšina?
Je to jugoslovanska manjšina?
Je to evropska manjšina?

Je to manjšina, ki ima pravico do slovesno podpisanih pravic?
Je to manjšina, ki se še vedno pusti barvati od mešetarjev vseh vrst?
Predstavljajo to manjšino zakrknjeni ljudje, nezvesti nekemu čudnemu domovinskemu pojmu, in bi bil brez njih problem že zdavnaj rešen?

Tako je: koroški problem bo rešen, ko bo na našem prostoru vsepovsod do zadnje konsekvence — tudi s tablam pred vso javnostjo — izveden 7. člen državne pogodbe.

R. Vouk

LETOS V SLOVENIJI

Vrsta pomembnih proslav

Odbor za proslave pri republiški konferenci SZDL Slovenije je sprejel okvirni program pomembnejših proslav v letu 1974. Ta program zajema kar 15 večjih prireditev, ki ne bodo samo slovenskega, marveč širšega jugoslovanskega pomena.

Vodilno mesto med temi prireditvami gre proslavam ob 500-letnici kmečkih puntov, ko bodo na ljubljanskem gradu odkrili spomenik, poleg tega pa izvedli še vrsto prireditev. Prav tako spada med najpomembnejše obletnice 50-letnica zmagovitega spopada zasavskega delavstva s fašistično organizacijo Orjuno; za to priložnost bo v Trbovljah osrednja slovenska manifestacija.

Med najvažnejšimi kulturnimi obletnicami pa je treba najprej omeniti 125. obletnico smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna ter bodo letošnji 8. februar obhajal kot pravi ljudski praznik, povezan s tradicionalno revijo kulturnega udejstvovanja v Sloveniji. V Saleški dolini pa pripravljajo vrsto prireditev za 30-letnico smrti partizanskega pesnika Karla Destovnika - Kajuha.

TONE SVETINA

211

UKANA

TRETJA KNJIGA

Čudil se je, kako plehko so razumeli Nietzscheja. In kako so se oddaljili od človeka bodočnosti. Ko bi mož še živel in videl vso to industrijsko mašinerijo, ki bo požrla na milijone ljudi, preden se bo razletela, bi mu bilo najbrž žal, da je napisal svoja dela v nemščini. Tistim, ki se nanj sklicujejo, danes ni prav nič mar, da današnji Nemci niso več misleci, marveč roboti. Konec koncev so vsa velika kulturna zločinstva v štiristo letih napravili Nemci. Kako naj bi rešili svet, ko so že vnaprej pogubili sebe? Kaj vse se motvili v tej veliki norišnici! Od oholih strankinih vodij in okostenelih birokratov, do samozavestnih buržujev, proizvajalcev jekla ali čelad ali nočnih posod, zdravil ali strupov, s katerimi spravljajo na milijone Judov s sveta...

Kadar je bil nezadovoljen sam s seboj, je bil nezadovoljen tudi z vsem, kar ga je obdajalo. O, ti bedni stebri velikega rajha! Generaliteta, ki ni mogla pospraviti pleskarja... Inteligenca, ki se je dala podrediti bedakom... In vsa ta topovska hrana sestojeca iz klobasičarjev, vrtičkarjev in drugih, ki streljajo z enako pobožnostjo, kot prodajajo svoje izdelke, in so v vsem precizni, le v razmišljanju ne... Kakšno usodo so nakopali tistim redkim, ki so še ostali ljudje...

Po svojih ljudskih vrednotah so mu bili mnogo bližji uporniki. Saj so umirali s prezirno v očeh, največkrat zaverovani v svet svobode in ljubezni. V svet, za katerega bo-

do, če zmagajo, slej ali prej opeharjeni kakor vsi revolucionarji v zgodovini, je ugotovil z rahlo ironijo.

V sebi pa je kljub temu gojil kult višjega človeka. Veroval je v njegovo lepoto in vzvišenost. Veroval je v človeka, ki naj bi se otresel vsega, kar ga sedaj dela bednega, slabotnega in nerazumnega. Ta človek naj bi bil ustvarjalec novih vrednot, mislec, ki bi se čutil uspehom svojega dela. Ta človek naj bi premagoval zlo z ljubeznijo, ne pa z uničenjem sočloveka. Prišel bo čas, ko bo človek prebolel te otroške bolezni: to, kar se dogaja, je kriza duha. Človek se preluka in opleta skozi zgodovino, pada in vstaja. Toda kljub vsemu gre naprej.

Ob tej misli je spet začutil tla pod nogami. Sredi noči je vstal, se sprehodil po sobi in se poigral s psom. Žival se je dobričkajče vzpenjala nanj, ob njej je doživljal prijazenost in nežnost vdanega bitja.

Ljudje smo neumni... Od sovraštva bi pomrle še živali, kaj šele mi!

Noč ga je zvedrila. Naslednjega dne si ga je Lotte, ki je težko prenašala njegovo odtujenost, spet upala nagovoriti. Spravila sta nekatere stvari v red. V odmoru sta se ob sendvičih spet sproščeno pogovarjala kot že dolgo ne. Poslušala ga je z obožujočimi očmi. Znova jo je presenečal in navduševal. Medtem ko so jo mnogi drugi moški skušali takoj spraviti v posteljo, se je on obnašal do nje spoštljivo. Prav zato je njena zaljubljenost prešla v strast, poželenje. Zanj je bila pripravljena storiti vse.

Zdaj, ko se je zaradi osebne varnosti odrekel vsem ženskam — po izkušnji z Doris se je čutil povsod ogrožen — se je zavedel, da je mlada Lotte privlačna in ne samo dragocena dekle, za nameček pa še mnogo pameetnejša od mnogih, ki se imajo za zelo pameetne. Povedala mu je, kaj vse je hotel od nje poveljnik, in tudi to, kako je sprejemal vesti, katere mu je po njegovem nalogu sporočala.

Všeč mu je bilo, da je postalo dekle past zanje namesto zanj. Zanimive so bile tudi vesti o tem, kar je izvedela in prijatelja in od tistih, ki so jo zalezovali.

Zazrla se je vanj s svojimi kot nebo modrimi očmi in ga vprašala:

„Povejte mi, gospod major, zakaj vas vsi tako žalčno sovražijo? Zakaj govorijo, da ste slabi, grobi in da se vas je treba bati in na daleč izogibati. Delam z vami in tega res ne razumem. Ali sem jaz tako naivna ali pa vam delajo krivico?“

Wolf je potegnil cigaro in sedel na pisalno mizo: „Dovolj časa delava skupaj, da sva si lahko odkrita. Jaz sem individualist, moja draga. To je za možkega še večji greh kot za žensko, če je brez svoje krivde lepa in hkrati pametna, kot ste na primer vi. Tudi to nekaterim povzroča slabo spanje, vsem grdim ženskam pa glavobol. Čreda sovraži vse, ki se oddvajajo. Že v naravi stvari je, da slabiči sovražijo močne, ker se jim nehoče morajo podrejaliti. Prav tako kot vsi povprečneži sovražijo tiste, ki se jim je na kakršenkoli način posrečilo, da so se dvignili.“

„Sedaj razumem, zakaj bi vas nekateri pri nas utopili v žlici vode. Drugačni ste. Tudi oni občudujejo moč in pamet, ki pa je sami na žalost nimajo.“

„Jaz drugače prenašam težave boja kot oni. Preklinjam življenje. Zapadam v malodušje. Pabiram se. Toda še vedno verujem v neki svoj osebni cilj, gojim svoj posebni način življenja, ki ga nekateri ne poznajo. Zdaj, ko se jim podira vera v zmago, razpadajo sami v sebi.“

„Prav imate, gospod major. Odkar delam pri vas, so zame vsi drugi moški zbledeli in so kot ponarejen denar. Ne razumem jih, kakšen užitek najdejo v pijanosti in na zabavah, na katere me vabijo. Prav gnusne stvari mi pripovedujejo prijateljice. Danes me je spet povabil poveljnik na zabavo, ki jo bodo priredili za njegov god.“

Tudi 23. Slovenski ples povsem uspel

Letošnji 23. Slovenski ples, ki je bil minulo soboto v prostorih Dejavke zbornice v Celovcu, je za nami. Kar v začetku izrekamo vse priznanje prireditelju — Slovenski prosvetni zvezi, ki je tudi tokrat poskrbela za brezhiben potek te velike družabne prireditve koroških Slovencev. Vse je potekalo po želji številnih obiskovalcev, ki so prišli iz vseh predelov dvojezičnega ozemlja Koroške, pa tudi iz matične Slovenije, Trsta, Gorice in Trbiža, da se skupno z nami poveselijo in naplešejo.

Vsi so bili zadovoljni, tudi tisti, ki imajo sicer vedno kakšno kritično pripombo, kajti Plesni ansambel Francija Puharja iz RTV Ljubljana s pevkama Majdo Sepe in Sonjo Gaberšček je poskrbel za izbrane plesne melodije, s katerimi je pričel takoj, ko je predsednik SPZ Hanzej Weiss pozdravil častne goste in otvoril ples. Tako so nestrpni plesalci kmalu prišli na svoj račun in veselo rajanje in družabnost sta se pričeli. Tudi v zgornjih prostorih je — sicer nekoliko kasneje — bila vesela živahnost, kajti tam je za domače plesne viže bil „zadolžen“ narodno-zabavni ansambel „Dobri znanci“ s sestrama Potočnik; po polnoči pa se je preselil v veliko dvorano in igral do konca prireditve.

Z letošnjim 23. Slovenskim plesom pa niso bili zadovoljni le številni obiskovalci, katerih je bilo okoli tisoč marveč tudi prireditelj, Slovenska prosvetna zveza, kar je razumljivo, ker je prireditev bila uspešna. Na letošnji Slovenski ples je kot po navadi prišla tudi vrsta častnih gostov, ki jih je pozdravil predsednik SPZ. To so bili generalni konzul SFRJ v Celovcu Bojan Lubej s člani konzulata, podpredsednica republiške konference SZDL Slovenije Tina Tomlje, predsednik komisije za mednarodne slike in

manjšinska vprašanja pri republiški konferenci SZDL Jože Hartman, tajnik Kulturne skupnosti Slovenije tov. Balažič, predsednik Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije Ivo Tavčar, član predsedstva Slovenske kulturno gospodarske zveze v Trstu dr. Karel Šiško, zastopnik Slovenske prosvetne zveze v Trstu in Gorici Edmund Košuta, predsednik občinske skupščine Kranj France Šifkovič ter predstavniki narodnih in gospodarskih organizacij koroških Slovencev.

Ko pišemo o Slovenskem plesu, moramo posebej pohvaliti marljiv

godbi, ki sta zares dali od sebe vse, kar se je dalo. Pa tudi pevke so s svojimi melodijami navduševale občinstvo. Skratka z vsemi izvaja-jočimi oz. sodelujočimi na 23. Slovenskem plesu smo bili zadovoljni. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da je plesišče v obeh dvorana-h bilo vedno polno in to vse do zadnjega takta, ko so „Dobri znanci“ odigrali poslovilno melodijo. Pa tudi ob mizah se je razvila prijetna družabnost. Marsikdo je izkoristil priložnost, da se je srečal s prijateljem in z njim spregovoril nekaj besed. Edino, kar se nam ni dopadlo, je bilo to, da je za liter Radenske bilo treba odšteti trideset šilingov, česar marsikdo kar ni mogel verjeti. Vendar to le mimogrede, kajti ob koncu so vsi rekli, da se bodo spet srečali na prihodnjem Slovenskem plesu, ki bo v soboto 11. januarja 1975.

Občinska seja v Škocijanu

Na zadnji občinski seji v Škocijanu je bil soglasno sprejet dodatni proračun za leto 1974. Potreben je bil zato, ker je bilo v nekaterih sektorjih porabljenega več denarja, kot je bilo to predvideno. Tako so za izgradnjo cest porabili okoli 400.000 in za gradnjo mrtvašnice okoli 600 tisoč šilingov več, kot je bilo v proračunu. Nepravilno poslovanje prejšnjega župana Jesesja je privedlo do tega, da so gradbeni mojstri mrtvašnico opremili s stvarmi, ki sploh niso bile predvidene — marmornata tla iz posebnega marmorja itd. Ta primanjkljaj so deloma krili iz konta za tujski promet, tako da so prena-

kazali denar na konto za gradnjo cest in na konto za mrtvašnico.

Na seji so tudi ugotovili, da znaša primanjkljaj rednega in izrednega proračuna okoli 4 milijone šilingov. Ta deficit bodo krili s posojili bank, ki pa občini še niso popolnoma zagotovljeni. Glavni vzrok tega primanjkljaja je vsekakor gradnja čistilne naprave in kanalizacije v Škocijanu in okolici Klopinskega jezera.

Na seji so sklenili dodatno dajatev na pijače, ki naj velja odslej tudi za pivo. Gospodarska lista je glasovala za dodatno dajatev na pivo samo pod pogojem, da ostanejo dajatve na vodo za leto 1974 nespremenjene. Temu se je tudi ugodilo. Nadalje so zastopniki Gospodarske liste predlagali, da bi zaradi pomanjkanja oziroma štednje električnega toka v času po poletni sezoni ponoči izklopili krajevno cestno razsvetlavo, ker jo samo 35 odstotkov občanov koristi, plačevati pa morajo zanj vsi.

Gospodarska lista ugotavlja, da je v minulemu letu opravila dobro delo. Čeprav ima samo tri odbornike, so leti že večkrat odločali o raznih občinskih vprašanjih in stavili že celo vrsto predlogov. Ker Gospodarska lista ni na nikogar vezana, glasuje vedno tako, da je v prid našemu življenju. Odborniki Gospodarske liste pozivajo domače prebivalstvo, naj se bolj zanima za občinske zadeve, ki so sestavni del življenja na vasi. Pri tej dejavnosti bodo z vsemi močmi pomagali.

Gospodarska lista se vsem zahvaljuje za zaupanje in prosi tudi za nadaljnjo podporo v letu 1974.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na

Prešernovo proslavo

v počastitev slovenskega kulturnega praznika ob 125-letnici pesnikove smrti

v četrtek 7. februarja 1974 ob 20. uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Na sporedu bodo:

- Slavnostni govor
- Podelitev literarnih nagrad Slovenske prosvetne zveze
- Koncert članov Glasbene matice iz Trsta

Ljubitelje slovenske besede in glasbene umetnosti vabimo, da se proslave udeležijo v čim večjem številu. Z udeležbo na Prešernovi proslavi bomo izpričali povezanost z narodno celoto.

O d b o r

Koroški vokalni kvintet slavi 10-letnico obstoja

Prevalje so prvi večji kraj onstran meje za Pliberkom. Tam je tudi sosednje društvo DPD Svoboda, ki goji stalne stike s SPD „Edinost“ v Pliberku. Zato je tudi razumljivo, da so prejšnji petek predstavniki pliberskega prosvetnega društva bili vabljeni na Prevalje. Z njimi pa so bili tudi predstavniki Slovenske prosvetne zveze in delegacija iz Globasnice. Tam so namreč priredili slavnostni koncert v počastitev 10-letnice obstoja Koroškega vokalne-

ga kinteta, ki ga vodi Albin Krajnc s Poljane. Koncert je bil v prevajalski kinodvorani.

Koncert je bil prava manifestacija ljubezni do slovenske narodne pesmi, zlasti koroške. Zato je geslo „Liepa ura...“ pod katerim je prireditev tekla, bilo na mestu in za obiskovalce lepo doživetje. Kdor pozna Albina Krajncu tudi ve, da je njegovo življenje tesno povezano s pesmijo, saj takorekoč živi za narodno pesem. Tudi pri nas na Koroškem smo njegov kvintet že večkrat slišali in občudovali. Albin Krajnc tudi sicer rad prihaja med nas, zlasti v Pliberk in skoraj ni naše prireditve, da je ne bi obiskal tudi on.

Na koncertu je sodeloval tudi ženski oktet Ravenske gimnazije. S svojim čudovito ubranim petjem je obogatil slavnostni večer. Pevci jubilejnega koncerta so ob tej priložnosti od zastopnika ZKPOS prof. Vramšaka prejeli Gallusove značke. Zelo lepo pa je bilo, da so se ob tej priložnosti spomnili starejših pevcev in zborovodij, ki so oz. še delujejo na pevskem oz. prosvetnem področju. Obdarili so jih s cvetjem. Te pozornosti sta bila deležna tudi Valentin Hartman in Lovro Potočnik.

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu

vabi prijatelje odrske umetnosti na uprizoritev komedije

ZARES EN ČUDEN PAR

v nedeljo 20. januarja 1974 ob 19.30 uri v dvorani pri Miklavžu v Bilčovsu.

Gostovali bodo igralci Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ v Pliberku.

Odbor

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

vabi na spominsko svečanost

ob trideseti obletnici smrti narodnega heroja Matije Verdника - Tomaža v nedeljo 3. februarja 1974 ob 11. uri na pokopališču v Svečah.

Spominsko svečanost prireja Zveza koroških partizanov skupaj z Občinskim odborom Zveze združenj borcev NOV Jesenice.

S primernim sporedom — petje jeseniških in koroških zborov, recitacije in nagovori — bomo poskrbeli, da bo spominska svečanost ob tridesetletnici smrti narodnega heroja Matije Verdника - Tomaža izzvenela dostojno in v smislu prizadevanj za narodne in socialne pravice Slovencev na Koroškem.

Prosimo, da se svečanosti v Svečah mnogoštevilno udeležite.

Glavni odbor ZKP

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

„Čudovit! Tega povabila ne smete odkloniti. Če pojedete tja, takšnega godu še ni praznoval in ga najbrž tudi ne bo. Sicer imam o njem že dovolj zbranega, to bi bil le še majhen dodatek za na tehcnico.“

Skočil je z mize in se sprehodil po sobi. K njej je prišel od zadaj in jo prijel tako nežno okoli vratu, da so ji oči blaženo zasijale. Porodil se mu je imeniten načrt! Razložil ji ga je in poudaril:

„Bodite brez skrbi! Ta za vas ni veliko tveganje. V kratkem bo prišel general, ki bo pometel z njimi. On sovraži korupcijo in razuzdano življenje, predvsem pa pijance.“

„Gospod major, bojim se, da ne bom dobro zvočila! Ne veste, kaj vse tam počenjajo z ženskami! Kako se ga bom le ubranila?“

Wolf se je nasmehnil:

„Tega vas bom naučil jaz. Ubrani se ga boste z obljubami, ki jih ne boste izpolnili. Če pa bo to premalo, uporabite izgovor, s katerim vsaka ženska lahko moškega odkloni: da ste bolni.“

„Skušala bom napraviti vse, toda samo vam na ljubo, ker vem, da imate pošten namen in da vam delajo krivico.“

„Lotte, ne bi vas silil v nekaj, če si ne bi bila tako blizu... Ne veste, kaj ste mi pomenili, kako ste me vznemirjali ves ta čas. Težko sem se krotil. Na žalost pa sem še vedno eden od tistih, ki loči službo od družbe.“

„Še preveč, gospod major,“ je dejala Lotte in nagnila lepo glavo k majorju. V njenih očeh je zažarela tiha želja, ki je bila že izzivanje in je major ni smel prezreti.

Domenila sta se, da bosta ta dan delala še po večerji. Bilo je nekaj nujnega, kar naj bi šlo zjutraj naprej s kurirjem. Ko sta dokončala, sta posedela v prijetnem pogovoru.

Wolf ji je izkazal nekaj drobnih nežnosti. Vsa je zažarela, ko je svoj obraz pritisnil k njenemu. Uresničila se ji je zatajevana želja. Poljubila sta se in objela ga je z obe-

ma rokama, z vso močjo. Wolfu je vzplamtela grešna kri in mu kot bencin stekla po žilah. Spoznal je, da se moški o ženski, ki jo ima vsak dan pred očmi, lahko tudi zmoti. Misli je, da bo poljub dovolj, pa se je zmotil. Ni se mogel izvit iz njenih rok. Možgane mu je preblisnil svarilni znak, da sta v uradu, kjer nekateri morda še delajo in bi ju kdo lahko presenetil.

Ona ni mislila na nič. Objemala ga je in drhtela, kot bi bila sama na otoku. Nehote je pomislil, če ji ni morda nasedel, če ga ne zavaja po poveljnikovem naročilu. Opažoval jo je skozi priprte oči in si dejal, da se tako strastna ljubezen ne da igrati.

Ko o rdečilu na njenih ustnicah ni bilo več sledu, je skušal zaustaviti njen nenadni izbruh nežnosti in strasti z opozorilom, da ju lahko presenetijo.

Vsa spremenjena se je zazrla vanj.

„Rada vas imam od prvega dne, ko sem prišla k vam. Ne recite mi, da se koga bojite. V resnici se vsi boje vas.“

„Tudi jaz vas imam rad, Lotte,“ jo je pritisnil k sebi.

„Ne verjamem, če ne dokažete svoje hrabrosti.“

„Bodite pametni, Lotte!“

„Hrabrost nima nič skupnega s pametjo, marsikaj pa z ljubeznijo,“ mu je ponovila njegovo misel.

Zaslutil je, da se je igra prevesila na tisto stran, ko lahko v trenutku izgubi vse, kar je pridobil v dolgih mesecih.

Ob tem, ko jo je objemal, je pomislil: „Ni ljubezni brez tveganja. To je davek, po katerem se človek dejanj razlikuje od povprečnežev. Ko koleba, za vedno zapravi priložnost.“

Stopil je k vratom in obrnil ključ. Šel je k njej in jo dvignil v naročje. Položil jo je kar na lla, na preprogo. Konec koncev je tveganje vredno več od užitka. Samo plaho je zaječala in se ga oklenila z vsem telesom, kot bi

bila prebodena z bajonetom. Še nikoli v svojem življenju se ni počutil tako močan in hkrati izpostavljen nevarnosti. Medtem ko se je ona izgubljala v sladki resničnosti svoje davno rojene in zatajevane želje, je on tuhtal, kaj bo treba napraviti, če bo zaslišal na hodniku korake in bo nekdo potrkal na vrata...

Na srečo ni bilo nikogar. Počakal je, da si je uredila obleko in pričesko ter sedla na stol, kjer je bilo njeno mesto. Šele potem je spet odklenil vrata. Tedaj sta se zavedela, da je padel mednju obema sovražena in tuj svet. Spogledala sta se. V očeh ji je bral, da je resnično srečna. To je bilo tudi njemu všeč. Nasmehnil se ji je kakor takrat, ko je bil nabit z željami po tveganju. Samo takšen ji je bil všeč, takšnega je ljubil.

„Od sedaj se bova tikala, seveda samo takrat, kadar bova sama. Zate bom Helmut, ti pa zame Lotte.“

Pokimala je in si namazala ustnice z rdečilom.

„Helmut, vse bom napravila zate, kar želiš. Tudi v pekel bom šla, če bo treba. Vem, da mi zaupaš. Največ pa je vredno, da si vse tvegala zame.“

18

Rezek rafal iz šarca je prepral temo v dolini podolž in počez. Tesnoba, ki se je bila vznemirljivo zgostila, se je razblinila. Kot bi bil to samo znak za alarm, je oživelo streljanje iz vseh utrd. Biedica noči se je v siju raket krvavo obarvala in se vijoličasto prelivala v belino snegov, potem pa se je porazgubila kot kri v vodi.

Poveljnik žandarmerijske postojanke v Železnikih je planil pokonci. Takoj je bil oblečen. Preveč poka, da bi bil to spopad patrolj. Pogledal je na uro. Kazalec se je premaknil k polnoči. Ozrl se je skozi okno. Strehe hiš so se stiskale druga k drugi kot gruče prestrašenih jetnikov. Z

Slovensko planinsko društvo v Celovcu je v ponedeljek zvečer v slovenskem dijaškem domu v Celovcu pripravilo predavanje z barvnimi diapozitivi. Predaval je znani alpinist in vodja bivše himalajske odprave inž. Aleš Kunaver o poteku jugoslovanske odprave na Makalu (8481 m).

Jugoslovanska himalajska odprava je odpotovala iz Ljubljane avgusta leta 1972 in se vrnila 8. novembra istega leta. Čeprav odprava ni dosegla svojega cilja (vrh Makaluja), ker so se njeni člani zaradi nenadne vdora slabega vremena morali vrniti v dolino, je kljub temu beležila izreden uspeh, saj je premagala najzahtevnejši del vzpona preko južne stene Makaluja. Manjkalo je samo en dan lepega vremena in vrh Makaluja bi bil dosežen.

Ker je bil Makalu preko lažjega zahodnega grebena že premagan, so se člani jugoslovanske odprave odločili, da ga bodo tokrat naskočili preko strme južne stene. To težko nalogo so tudi mojstrsko rešili, saj so premagali steno in dosegli „lahki“ vzhodni greben, komaj nekaj sto metrov pod vrhom. Nenad-

Prejšnji leden pa je z letalom odpotovala v Vzhodno Afriko 17-članska avstrijska gorniška odprava s ciljem da na področju Kilimandžara izvede več alpinističnih podvigov. V gorski odpravi, ki jo vodi znani koroški alpinist Sagmeister iz Borovelj, sodeluje 6 koroških alpinistov, med njimi tudi funkcionar SPD v Celovcu dr. Joško Buch, ki opravlja funkcijo zdravnika odprave.

Alpinistična odprava, ki so jo organizirali Naturfreunde, bo ostala v Afriki mesec dni. Skupni stroški odprave bodo znašali nekaj nad pol milijona šilingov.

Kilimandžaro je 5895 metrov visoka vulkanska gora, najvišja v Afriki. Poleg glavnega vrha se bodo avstrijski planinci povzpeli tudi na Mount Kenjo in Mavensi. V načrtu imajo tudi obisk Nogrongo kraterja, enega najlepših živalskih rajev Afrike. Odpravi želimo mnogo uspeha in srečen povratek.

DRAŠČE

Malo pred koncem minulega leta je v Draščah v Ziljski dolini nenadoma umrl Viki Schaubach, p. d. Wiegele. Pokojni je bil umen in dober kmetovalec ter priden in zelo vnet za delo. Izhajal je iz znane in zavedne slovenske družine: njegov oče je bil po prvi svetovni vojni župan strajške občine, njegova strica pa sta bila župana občin Maribor in Slovenska Bistrica.

Pokojnega Vikija, ki je zapustil ženo in pet otrok, so prebivalci Drašč in sosednjih krajev zelo cenili. Njegova nepričakovana smrt je poleg družine in sorodstva globoko prizadela tudi sosede, prijatelje in znance.

Vaščani Drašč in ostali bomo pokojnega Vikija obdržali v lepem spomenu.

ŽABNICE V KANALSKI DOLINI

Prejšnji teden v četrtek 10. januarja je po mučni boleznici v 85. letu starosti umrla naša rojakinja Frida Ehrlich, rojena Ahač, v Zabnicah v Kanalski dolini. Ogromna množica pogrebcev jo je spremljala na zadnji poti.

Ehrlichova mati je bila zavedna Slovenka, rojena v Bistrici v Ziljski dolini. Leta 1908 se je prisožila k Ehrlichu v Zabnici v sosedni Kanalski dolini. Z možem Albinom Ehrlichom sta dolga leta vodila znano gostilno „Pri pošti“. Vsi, ki so pokojno poznali, se je hvaležno spominjajo, saj so pri njej našli vedno prijetno zatočiče in prijazno besedo.

Pokojno Ehrlichovo mater bomo ohranili v lepem spomenu, sorodnikom in svojcem pa izrekamo sožalje.

Blažev žegen brez laringologa

Vsako jutro za zajtrk preletim vse štiri koroške politične dnevnike: KTZ, VW, VZ, KZ. „Preletim“ pravim zato, ker se navadno nimam keje ustajati: cene za bencin lezejo kvark — stara pesem; iz jetnisnice je ušel ta pa ta — stara pesem; avstrijski psi so odkrili hašiš na meji — stara pesem; deželni glavar je podelil petdeset titul — stara pesem; Kreisky se je širokogrudno odpovedal nalepki „S“ (menda v SPÖ?) — stara pesem...

Cisto drugače pa me ogrejejo teksti, ki zadevajo življenjska vprašanja koroških Slovencev, mojega ljudstva. Te si ogledujem z lupo, da se mi še turška kava pri tem shladi. Tako sem iskal tudi preteklo soboto (12. 1. 1974) v KZ odrešilnega razodetja, ki se mi je široko razprto obetalo pod imperativno spodnjo: KAMPFFELD DES NATIONALEN HADERS VERLASSEN! Članek na dveh straneh tega velevažnega lističa je šestkrat obrobjen, se pravi že skorajda nekakšen Manifest avstrijske sinode.

Koroški podpredsednik te sinode pa je njegov oče. In kaj se mi je v tem Manifestu razodelo?

To, da je v resnici samo skladišče neobvezne lepobesednosti, ki stvarim (= neizpolnjenim določilom 7. člena avstrijske državne pogodbe) prej škoduje ko pa koristi, ker jih idealizira, simplificira, zamegljuje in mistificira.

Tu so zdaj tri tujke, ki jih je treba z dokazi bralcem razložiti:

Avtor pravi: „... Die Spannungen zwischen Angehörigen verschiedener Völker und Volksgruppen haben ihre Ursache meist in festgefassenen Meinungen und Vorurteilen. So begleitet jeden ethnischen Konflikt auch eine ihm eigene Atmosphäre, der keiner der Betroffenen entrinnen kann...“

To je velika zmota, stvari so postavljene na glavo. Moral bi reči: Die Spannungen... haben ihre Ursache ausschließlich in festgefaster wirtschaftlicher und gesellschaftspolitischer Zielstrebigkeit auf kaum denazifiziertem Kärntner Terrain. Dieses bietet den bürgerlichen Parteien und der verbürgerlichten SPÖ (ohne das „S“) im Stimmenfang — mit den Slovenen als Medium — unwahrscheinliche „Erfolgschancen“. Der VZ und KZ gebührt hiebei der Dank jener Mächte, in deren Dienst sie stehen.

Ce avtor tega ne pove, tudi ne more spoznati, da na Koroškem v resnici ne gre za etnični konflikt, kakor se mu je zapisalo, temveč za globlji interesni konflikt gospodarstveniškega in družbenega značaja. Če mu te stvari še niso jasne, naj vendar prebere — za primer — tisto

številko Kladiva, ki analizira krivodo za tovarno Gorenje v Pliberku, podjetja, ki ga Slovenci nismo smeli dobiti!

Čas je, da bi začel mož politično misliti — ali pa stvari koroških Slovencev pri miru pustiti. Predsodki niso nikakršen vzrok za stvari, pač pa njihova posledica ali zaželjeno sredstvo za doseg temnih ciljev. Tudi zaslepljenost neke koroške množice je posledica rafinirano poneumnjevalnega dnevnega tiska in televizije, ki tudi ne poneumnjujeta zaradi špasa, ampak iz zelo določenih interesov tistih slojev in političnih „krogov“, ki jima kruh režejo. Je to res tako težko razumeti? No, in če tega vsega ne poveš, stvari (za vsega ali iz neznanja) idealiziraš, se pravi olepšavaš, simplificiraš, se pravi poenostavljaš (vereinfachen), mistificiraš, se pravi vodiš bralca za nos.

Avtor zelo mistificira, ko govori o nacionalnem prepirlu (nationaler Hader). Koroški Slovenci se ne pripravajo, pač pa zahtevamo kot davkoplačevalci in lojalni državljani svoje pravice, zakonijene v državni po-

V rubriki „Tribuna bralcev“ objavljamo od časa do časa dopise, ki jih prejmemo za objavo v našem listu. Pri tem pa izrecno poudarjamo, da v posameznih prispevkih izraženo mnenje ni nujno tudi mnenje uredništva.

Uredništvo

„In Jezus je stopil v tempelj božji in je izgnal vse, ki so tam prodajali in kupovali; provinil je mize menjalcev in stole prodajalcev golobov...“ (Matej 21, 12-13)

jezičnih tabel in napisov nam je treba dati, kje naj bodo, kako dolgo bo župnik Mucher še smel v imenu božjem (ali cerkvenem) zasramovati koroške Slovence in javno proti njim hujskati, kako dolgo še bodo smeli nacistično izpilijeni ateisti predpisovati jezik bogoslужja v naših cerkvah in s pobiranjem podpisov netiti razdor med resničnimi verniki — in tako naprej!

Potem se oglasi še glavni urednik KZ in pravi: „Was heißt denn Großmut, wenn wir unseren völkischen, unseren sprachlichen Minderheiten, das geben, was ihnen zusteht?“ — „Csoklich trat nachdrücklich für eine gerechte Lösung ein“ — ampak avtor ne pove, kako ta ljubeznivi pravničnik v Gradcu ta „gerechte“ pravzaprav razume. Nas eden, ki njegov listič prelistava, ve, da bruba njegova celovska redakcija vsa leta sam žolč na pravice koroških Slovencev; kateri politični dnevnik na Koroškem pa je s svojim pisanjem se tako rafinirano brutalno pomagal podirati in končno podreti tistih ubogih 36 dvojezičnih tabel z deželnim glavarjem Simo vred? Svetohlinstvo nagnusno in nič drugega!

In Piñf Perčevič je tudi Ameriko odkril, ki se spoznal, da je slovenščina zgodovinski jezik na koroških tleh!

No, srečni koroški Slovenci! Vsi nam želijo samo dobro, vsi so za pravično rešitev našega življenjskega vprašanja, posebno pa sinodalna koroška cerkev, celovski škof, ki je dal(?) prosor na razpolago znanstveni razstavi Kluba slovenskih študentov o situaciji naše narodne skupnosti, ki je razmnožil za koroške župnike in dal prebrati s prižnic Slomškovo binkoštno pridigo o materinem jeziku (1834), ki je v pastirskem pismu obsodil nacionalistično gonjo KHD proti uresničenju 7. člena državne pogodbe, ki se je izjavil proti preštevanju svojih slovenskih ovac, ki je dal namestiti dvojezične napise na dvojezična župnišča, ki je preklical svoj edikt proti Slovenskemu vestniku, ki je... — navsezadnje v svoji palači priredil celo sprejem, sluje, ki so se ga smeli udeležiti tudi člani slovenskega pastoralnega (=pastirskega) odbora in tam spregovoriti: von der Großmut zur Großzügigkeit — in launiger Weise (= židane volje) — kako slovensko besedo (KZ, 13. jan. 1974). Skratka, sami jasni dokazi, kako si sveta Cerkev, kako si koroški škof iskreno prizadeva za pravično rešitev življenjskih vprašanj koroških Slovencev v imenu Kristusovem in apostola Pavla in svete Cerkve — amen.

Janko Messner

obeh strani doline so se strmo spuščala v dolino bela pobočja kakor plazovi, ki se bodo vsak hip sesuli.

„Kaj se dogaja, krucifiksnahamol?!“ se je zadril na podoficirja Rennerja, ki je vdrl v sobo ne da bi bil potrkal.

„Napad, gospod poveljnik!“

„Kakšen napad!... Pokličite mi dežurnega in komandirja!... Los! Los!... Ne izgublajte časa!“

Racaslega Rennerja je kar odneslo po stopnicah.

Minilo je skoraj že leto dni, kar mu je ranjen partizan preluknjaj čreva. V bolnišnici so ga dobro zakrpali, dobil je dopust, ki ga je preživel pri svoji mladostni ženi. Ugotovil je, da ga ni prav nič pogrešala. Odkar ga ni bilo doma, so poslali imenitno cveteli. Kasarne ob njegovih gostilni so se nenehno polnile in praznile, in ljudje, ki so odhajali v glavnem na vzhodno fronto, so pili na žalost in veselje in na upanje, da nikoli tega. Žena je cvetela kot roža. Mladilo so jo oficirji in strankini ljudje, ki so ostali v zaledju. Ob vrčkih piva je posedalo nekaj znancev iz predmestja. Obstreljeni, brez noge ali roke, z bergljami — eden je bil celo slep — so si pripovedovali zgodbe iz zimskega pekla vzhodne fronte. Njihovim zgodbam je dodal tudi svojo. Zgodbo o krvoločnosti partizanov, o bojih sredi izgubljenih gozdov, ker ga lelo in dan obdajajo bandilske brigade in sovražno prebivalstvo.

Renner je zaman upal, da se bo kot invalid pridružil pivskemu omizju. Prijatelji njegove žene so poskrbeli, da se je vrnil v to kottino, ki jo je že stokrat preklel. Tu ni videl drugega kot nebo, lu se je lahko nadejal samo krogle...

Nenadni napad mu je ohromil ude. Glas, s katerim je klical može, se mu je zatikal v tolstem grlu. Pred nekaj dnevi sta s poveljnikom sedela nedaleč od postojanke in se grela na soncu. Ko jima je kurir prinesel vsakemu sendvič

s šunko in steklenico piva, je iz bližnjega pobočja zabobnel rafal. Poveljnikov pes, ki se mu je prav ta hip vzpel v naročje, je samo zacvilil in se stegnil mrtev. Ta zahrbtni napad je imel za slabo znamenje.

Z možmi je pridrvel v poveljnikovo sobo. Poveljnik je besno vrtel telefon, ki je bil že davno gluh. Tokrat ni bilo obvestila od Wolfovih ljudi, da bi se bili pripravili. Napadli so jih nenadoma, v svezem snegu.

Medtem ko je dajal navodila in pošiljal skupine v utrdbe, je sredi trga, komaj dober streljaj stran, zadonela godba na pihala.

„Kakšna norčija pa je to?!“

Poznal je melodijo. „Na juriši“ in „Hej brigade!“... Večkrat so ga z njima vznemirjali partizanski harmonikarji. Ob zvokih teh pesmi je strah vlekel Rennerju srajco v zadnjico. Ni mu šlo v račun, da so partizani prej kot v enem letu prišli od harmonik do godbe na pihala.

Udarili so z vsem orožjem.

„Naučili jih bomo vljudnosti, hudiče! Ne varčujte z municijol!“ je vpil poveljnik žandarjev, trdno prepričan, da mu bo poročnik Bönke tudi tokrat prišel na pomoč.

Z Rennerjem sta se vvpela na opazovalni stolp. Z vseh utrd, prizemnih in iz zvonika, so se razpredale svetle štrne, raketke pa so trepetaje ugašale v žičnih ovirah.

Med izzivajoče zvoke godbe, ki je neutrudno igrala med stenami tesno slisnjenih hiš, so se zarezale oglušujoče eksplozije. Sovražnik je s topovi nažigal v zvonik, na žičnih ovirah pa so se pojavile črne sence minerjev. Poveljnik je zadovoljen ugotavljal, da je prvi napad odbil in da njegovi može vedo, da gre za življenje in smrt. Samo uro pred tem, preden se je začel napad, je telefonično govoril z majorjem Wolfom. Poročal je, da je v vsej dolini mir in da ni sledu o sovražniku. Major Wolf pa ga je ozmerjal, ker je neko važno poročilo od njih do njega hodilo skoraj

teden dni in je bilo zaradi zastarelosti neuporabno. Opozoril ga je, naj čuva kanal, po katerem so dotekale njemu in njim že tretje leto vesti, in da bi ga bil odkril Vos. Ta kanal je s pridom služil Hrastu in njegovim naslednikom. Naročil mu je, naj poizve, če se je na katero izmed gorskih kmetij zateklo mestno dekle, partizanka z imenom Ana.

Poveljniku ni bilo mnogo do nalog, s katerimi ga je obremenjeval Wolf, čeprav so mu njegovi ljudje že nekajkrat rešili življenje. Sam je ubral taktiko popuščanja. Položaj se je spremenil. Vedel je, da jim v tej luknji najbolj kaže zamižati včasih na eno oko, največkrat pa na obe očesi. V zadnjem času pa so si zamašili tudi ušesa. Noč za nočjo so tulili psi le streljaj od trga in kolone — ljudje in živina — so prehajale s pobočja na pobočje skoraj tako, kot da njih, Nemcev, ne bi bilo v trgu. Ne njemu ne drugim priletnim žandarjem ni bilo do tega, da bi ostali za večno pokopani v tej luknji. Imeli so tudi garjevo ovco, človeka, ki mu je bilo naloženo, da jih ovaja majorju Wolfu, če niso vestno opravljali dolžnosti. Poskrbeli so sami, da se ni vrnil živ z obhoda.

Z ljudmi so bili še kar znosni. Vedeli so, da je ves trg rdeč in da ga prebivalci ponosno nazivajo mala Moskva. Saj ni bilo ne med otroki ne med starimi človeka, ki bi odprl usta, čeprav so se nenehno in povsod sestajali s partizani. Kar pa je bilo ovaduhov, jih je Vos že davno poprjavil.

„Dobrota je sirota, vidite, gospod poveljnik,“ je pripomnil Renner. „Rekli ste, da nas bodo pustili pri miru... Vidite!“

„Molčite, Renner, sicer vas bom poslal v najbolj izpostavljen bunker, vi, preračunljivi gostilničar in klobasičar!“ ga je nadržal poveljnik.

Odkar se je vrnil z dopusta, so ga strašiti, kaj bo z njim, če pride v roke partizanom. Zato se je pridružil listim,

Otrok lepega vedenja

Ste opazili pri knjigah o lepem vedenju nekaj čudnega? Vse so napisane za odrasle. Za nas.

Tega ne razumem. Večina odraslih se zelo lepo vede. Če odraslega prosiš, naj ti poda očala, jih ne skrivi za hrbet in ne pravi: „Ugani, v kateri roki so!“ In ko mu daš darilo za rojstni dan, ne bruhne v jok in pravi: „Pa saj že imam, Clovek ne jezi se!“ Tisti, ki pišejo o lepem vedenju, naj bi se raje lotili dela tam, kjer ga je največ, pri ljudeh pod dvanajstimi leti.

Vem, da so majhni otroci prav privlačni. Ljudje jih radi poljubljaajo. Pa si jih tudi želijo, družabno, mislim? Jih vabijo na obiske? Če si o stvari niste na jasnem, se vprašajte: Če se slučajno znajdem na kakšni domači zabavi, ali me vleče tja, kjer se mali pod mizo igrajo Indijance? Smo se razumeli? Ti otroci potrebujejo pomoči in nasvetov.

Ker ni nobene določne knjige o tej temi in ker strastno rada poskerbim za javno blaginjo, predlagam nekaj malega:

Vedenje pri mizi za otroke. Najprej je treba jasno povedati, da sedi človek na stolu tako, da so vse štiri noge obenem na tleh. (Vse štiri noge stola, seveda! pri otrocih se le zdi, da imajo štiri noge.) Otrokom, ki se bodo vseeno gugali in nagibali, pa polagam na srce, naj bodo vsaj plemeniti, in ko bodo padli na hrbet, naj to napravijo hrabro in galantno, ne da bi potegnili prt, večerjo in vse posodje s seboj. (To zadnje jim bo kajpak težko, a jim bo prišlo zelo prav, ko pojdejo k vojakom.)

Otrok lepega vedenja ne bo uporabljal vilic, da bi z njimi

- a) prečesaval lase
 - b) luknjal namizni prt ali
 - c) trgat gume z lastnega suknjiča.
- Tudi ne bo pod nobenim pogojem postavil vilic z roglji pod poln kozarec mleka in nato tolkel z žlico po dvaju.

Končno morajo otroci razumeti, da ne glede na to, kako se jim gnusi neka zelenjava, ne smejo napolniti z njo žepov. Taka žalostna navada jih bo oropala mnogih nujnih vitaminov in jih obenem izpostavila hudi kritiki ter celo fizičnemu nasilju.

Mitroljubna koeksistenco z drugimi otroki.

Otroci naj ne tolčejo drug drugega po glavi z drsalčkami, telefoni ali učbeniki zemljepis. Samo po sebi bi morali biti umevno, da se sljudni otroci ne smejo porivati po stopnicah, pa nisem prepričana, da je. Moja štiriletna nekakinja Karen je nedavno porinila svojo malo sestrico po stopnicah navzdol. Ko je mama rešila žrtev, se je zagnala proti tiranu. „Kaj pa ti je? Ne moreš kar tako poriniti Joanie po stopnicah!“ Karen je skrbno poslušala, z nedolžnostjo in zanimanjem v očeh. Končno je rekla: „Ne morem? Kako, da ne?“

Naj v oklepaju svetujem staršem: ko se trudite, da bi mlajše otroke obvarovali pred starejšimi, verjetno ni pametno uporabljati kazni tipa „zob za zob“. („Ce boš še enkrat pocukal Bilyja za lase, bom jaz tebel!“) Bati se je, da vas spravijo v položaj, ko boste morali biti nedosledni. (Saj ne morete, recimo, pljunuti otroku v mleko.) Osebo sem bolj za splošne grožnje, kot: „Ce mu še enkrat kaj napravlš, ti bom

Pečena jabolka

Ko se iztekajo dnevi pečenemu kostanju, začnejo v pečicah cvrčati jabolka, sočna, aromatična, da jih je polno vse stanovanje. Na kmetih so jih porinili v krušno peč, potem ko so iz nje pobrali kruh. Za preobremenjena kmetice je bila to najbolj hitro pripravljena sladica, za člane družine pa prijeten posladek. Z nekaj minutami časa in manjšimi dodatki pa lahko preprosta pečena jabolka serviramo tudi v mestnem stanovanju.

Jabolka na nabodalu: Dobro oprana jabolka osušimo in zložimo na malo pomaščeno ploščevino ali jih razmesimo v prosti ognju odporno posodo. Pečena nekoliko ohladimo in nataknejo na dolgo nabodalo. Pomažemo jih z rumom ali konjakom, posladkamo in položimo med tople ali hladne mesne rezine na podolžnem pladnju. Na nabodalu mora biti toliko jabolk, da je vsak deležen vsaj enega.

Več nabodal lahko ponudimo kot sladico. Da so nabodala pestrejša, nabodemo med jabolka koščke biskvita, ki ga navlažimo s punčevino mešanico. Potrebujemo nekaj žlic mandarinskega ali oranžnega soka, nekaj

Drobni nasveti

- Škripanju čevljev se boste izognili, če boste robove podplatov na zunanji strani namazali z navadnim jedilnim oljem.
- Pod posodo z jedmi, ki jih nesete na pladnju v posteljo bolniku, položite pivnik. Tako posoda ne bo drsela in pivnik bo popil tudi vso razlito tekočino ali maščobo.
- Če želite zelo dobro juho, goveje meso pa kot samostojno jed, potem dajte za liter vode vsaj dvesto gramov mesa.

dala! Pod tem si lahko predstavlja marsikaj, vam pa je odprta pot za takšno kazeno, keršne ste pač v danem trenutku zmožni.

Spoštovanje do občutkov drugih. Eden izmed razlogov, zakaj otroci družabno niso priljubljeni, je ta, da vprašujejo reči kot: „Kdaj pa misliš, da boš umrla, babica?“

Ne morete kajpak pričakovati, da bi majhen otrok nikoli ne rekel česa osebnega. Toda vse ima svoj čas in kraj. Na primer trenutek, ko je mama vsa „nobel“ v svoji novi modri svili in ne kaže niti dneva več, kot 25 — no, recimo, 28 let — res ni pravi, da bi mali Gilbert vprašal: „Mami, zakaj pa imaš vse te črte po čelu?“

Otroci bi se morali zavedati, da so starši čustveno negotovi in da včasih potrebujejo ljubečo nežnost. Žal pa je odnos z otrokom — tako, kot vsaka ljubezenska zadeva — kompličiran.

kapelj limone, žlico goste marelične marmelade, sladkor in rum po želji. S sokom ne bodimo preveč radodarni, da se nam koščki biskvita ne razlezejo. Punčev okus lahko nadomestita tudi malinovec ali kakšen drug sok in žgana pijača.

Pečena jabolka v vinski kremi: Opranim jabolkam izrežemo z daljšim ozkim nožem sredino, ki jo zapolnimo z nadevom. Zmlele lešnike zmešamo z rozinami, limonino lupino, sladkorjem in toliko sladke ali kisle smetane, da se sestavine sprimejo. Jabolka postavimo v že ogrelo pečico in jih pečemo 10 minut. Potem jih pokapljamo s češnjevcem ali maraskinom, potresemo s sladkorjem v prahu in še pečemo 10 minut.

Med tem premorom pripravimo kremo. Za štiri osebe, če dobi vsaka po eno večje jabolko, potrebujemo 2 jajci, 5 dkg sladkorja, 2 rezani žlici moka in četrt litra belega vina. Vse dobro razmešamo in postavimo na lonec, v katerem vre voda. Med stepanjem se začne krema gostiti. Okus ji lahko izboljšamo še z nekaj kapljicami limoninega soka. Kremo porazdelimo po jabolkih in jih takoj serviramo ali pa jih popolnoma ohladimo. Oboje je izvrstno!

Pečena jabolka v foliji: Jabolkom odstranimo peške, da nastane v sredini prehod, in jih nadevamo s pripravljeno mešanico.

Gastritis ali želodčni katar

Opazamo, da so nekateri ljudje že po naravi bolj občutljivi za gastritis ali želodčni katar kot drugi.

Razlikujemo dve obliki obolenja: akutni in kronični želodčni katar. Akutni želodčni katar nastane, če si želodec „pokvarimo“, kot običajno pravimo, s hrano, pijačo ali pa če želodec preobremenimo s čezmerno količino hrane. Največkrat pride do akutnega želodčnega katarja, če jemo hrano, ki je pokvarjena, okužena ali ki so v njej pri razpadanju, pogrevanju ali neprimernem shranjevanju razvile snovi, ki dražijo želodčno sluznico. Tudi prevroča ali premrzla hrana ni primerna. Posebno rada pa preobremenijo želodec in prebavni sistem premastna in obilna hrana.

Bolnik dobi občutek teže ali pa tudi krče v zgornjem delu trebuha, napenja ga in dviga se mu na bruhanje, pogosto tudi bruha ali pa se mu spahuje in pri tem se mu dviga kisel

želodčni sok. Boli ga glava. Ima obložen jezik, iz ust pa mu neprijetno zaudarja. Če bolnik bruha, mu po bruhanju navadno kmalu odleže. Bolnega želodca ne smemo obremenjevati s hrano. Najbolje je, da bolnik kakšen dan ne uživa hrane, pije naj le zdravilni čaj (kamilice, ki naj bodo brez sladkorja). Ko bolnik dobi apetit, naj je le lažjo hrano, dokler se mu želodec ne umiri.

Včasih pa akutni želodčni katar preide v kroničnega. Tudi alkohol, nikotin ali pa nerredna prehrana lahko privedeta do kroničnega želodčnega katarja. Bolnik ima občasno nastopajoče bolečine v zgornjem delu trebuha, po jedi čuti napetost ali celo krčevite bolečine. Pogosto se mu spahuje, včasih bruha. Navadno nima apetita in je zaradi tega tudi pre slablo hranjen.

Dalje časa trajajoče ali pojavljajoče se želodčne težave, ki so podobne težavam pri kroničnem gastritisu, lahko pipe-

ljejo tudi do resnejših bolezni (rak). Prav zaradi tega je potrebno, da se pri ponavljajočih se težavah posvetujemo z zdravnikom.

Tudi znižan želodec, ohlajena trebušna prepona, kronične bolezni črevesja in žolčnika povzročajo podobne težave. Ker pa sta zdravljenje in dieta pri teh obolenjih različna in močno odvisna od obolenja, je pravo, da se o tem pogovorimo z zdravnikom.

Pri kroničnem gastritisu naj ima bolnik predvsem redno hrano. Hrana naj bo vedno sveže pripravljena, uživa naj jo petkrat do šestkrat dnevno, naj bo lahko prebavljiva. Poskrbeti je treba tudi, da bo hrana dobro prežvečena (ev. bolno in pomanjkljivo zobovje je treba zdraviti oziroma nadomestiti!). Važno je tudi, da je hrana okusno pripravljena, da vzbujata bolniku tek. Odvaditi pa se je treba vseh stvari, ki želodec dražijo (alkoholne pijače, kajenje, prava kava) in ga čezmerno obremenjujejo.

Poskusite!

ČEŠPLJEVE REZINE

Rozino belega kruha, sladkor, mleko, 1 do 2 jajci, 2 do 3 žlice moka, sol, surova maslo, češpljeva ali brusnična marmelada in cimet.

Kruhove rezine na hitro pomočimo najprej v malo sladkano mleko, nato pa v ometno testo, ki smo ga zmešali iz jajc, malo mleka, moka, soli in sladkorja. Nato rezine na vročem surovem maslu zlato rjavo opečemo. Pečene jih zložimo v plitvo stekleno skledo in jih preljevamo s segreto marmelado. Posebej ponudimo sladkor in cimet.

SADNA SLADICA

Oblat, razpolovljene vložene hruške, marmelada ali mešanica iz naribanih orehov, sladkorja in zmletih rozin, beljaki, sladkor, brusnice ali ribez.

Oblat obložimo z očejenimi, razpolovljenimi hruškami, katerih vdalbino nadevamo s poljubno marmelado ali orehovo mešanico. Iz beljakov in sladkorja stepemo čvrst sneg in ga vijugasto nabrizgamo na hruške. Vmesno praznino zapolnimo z očejenimi brusnicami ali ribezom. Sladico damo v pečico, da sneg zarumeni.

Piškolne drobtine ali ostanke marmornega kolača ali krhkega testa zmešamo z brusnicami in zmlefinimi mandeljni. Zmes mora biti vlažna, če ni, ji prilijemo malo sadnega soka. Napolnjena jabolka zložimo na aluminijevo folijo, jih pokapljamo z rumom in folijo zagrnemo. Pečemo jih v močno ogreti pečici 20—25 minut.

Ohlajenim nadenemo kučmo iz tolčene smetane, tople ali hladne pa lahko preljevamo z vanilno kremo, ali kar je ceneje in hitreje, s pudingom.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

ki so bili za to, da ne delajo sile. Poveljnik pa je bil v hujsi zagati. V zadnjem času je dobil nalog, naj tudi oni z zasedami molijo preskrbovalno žilo. Nekaj je moral napraviti, čeprav je v mnogih poročilih molčal in jih ni pošiljal naprej. Z opazovalnega stolpa sta se spustila v utrjeno žolo. Ob linah so sloneli možje in skoraj vsak s svojjo strojnico nažigali v noč. Poveljnik je bil prepričan, da bodo vzdržali. Imel je dvainpetdeset mož, razporejenih po nič kolikokrat premišljenem načrtu. Municije in hrane so imeli najmanj za teden dni.

Takoj po drugem spopadu so bili vzdali za navadno steno še eno, železobetonsko, z vmesnim prostorom. Topovske granate so sekale velike luknje v zidove, znotraj pa so ostali celi.

Topovska granata je usekala v zvon. Bron je presunljivo kriknul, da so skoraj oglušeli. Po nekaj streljih se je zvonik vrnil na trg. Prizemnim utrdbam pa niso mogli do živoga. Napadalci niso mogli čez žične ovire. Noč se je prevesila v dan, toda godba je še kar naprej igrala kot poblaznela. Povelja so se mešala s kriki ranjenih.

Poveljnik je v trepetajočem svitu raket ugotovil, da iz okna stavbe nasproti njim streljajo z nenavadnim orožjem. Po zraku je plahotala mina, velika kot metrsko poleno z debelo glavo. Tako silovito so te mine treskale po bunkerjih, da jim je skoraj razneslo bobniče. „Če imajo dovolj teh min, nas morajo slej ali prej dotolči,“ je dejal poveljnik Rennerju. Spustila sta se k težkim strojnicam, da bi s koncentričnim ognjem onemogočili to streljanje.

Pemc in Blišk sta se s skupino divizijskih kurirjev prebila v hišo, ki so jo zavzeli borci Gradnikove brigade. Skozi okno so čutili bombaše da bi jim omogočili utreti pre-

hod skozi žične ovire. Divje pokanje in godba... Bojišče se je spreminjalo v klavnico, v kateri ni maral nihče puščati.

Za hišnim vogalom se je nagrmadila skupina divizijskih funkcionarjev, ki je z njim vred čakala, da bi minerci utrlj prehod skozi žične ovire. Zdelo se je, da so tisti, ki so napad vodili, in napadalci podcenjevali trdnost zidov in odločnost branilcev.

Blisk in Pemc sta nenadoma zagledala to skupino črnih postav v ognjenih groglah minkskih eksplozij. Bolestni kriki so ju gnali tja, ranjenecem na pomoč. Na tleh so ležala telesa z odsekanimi nogami in železnimi drobci v črevesju. Pomagala sta bolničarjem izvleči nesrečnike iz najhujšega.

Pemc se je grabil za glavo. Ponovila se je stara napaka, da so poveljujoči hoteli prvi vdreti v postojanko. Ranjeni so bili načelnik divizijskega štaba Petelin, voditelj SKOJ, namestnik brigadnega komandanta, pomočnik brigadnega komisarja, komandant napadajočega bataljona, namestnik komisarja in komisar čete težkih mitraljezov.

Mrtvi so obležali na ulici. Pritisk napadalec je popustil in nikomur ni bilo več do tega, da bi se na slepo zaganjal proti sikajočim očem nemških prizemnih utrd.

Napadal je bataljon iz nasprotne strani. V naskoku z bombami je osvojil eno izmed utrd, ni pa mogel naprej. Brez uspeha so se zaganjali vse do prvega svita.

Z dnem je divizijski komandant Rojšek ukazal umik vseh enot na pobočja hriba Špink. Poveljstvo pa se je umaknilo z enim bataljonom v zgornji del trga in presekalo stik s sovražnikom. Po prvi noči boj je bil Pemc kot namestnik komandanta divizije rahlo razočaran nad napadom. Po naravi diverzant in kombinator, se je zavzemal za načela, doseči z majhnimi žrtvami velik uspeh. Tu je spoznal, da so v odprtem spopadu z nasprotnikom poleg poveljstva

pomembni tudi mnogi drugi dejavniki. Za uničenje močno utrjenega sovražnika ni dovolj navdušenje, ki ga spodbujata godba in juriš ter pomagata poveljujočim; potrebna je tudi večja izurjenost vseh sodelujočih skupin. Tako pa jim niti topovi niso pomagali da bi prišli do živoga prizemnim bunkerjem v mrtvem kotu.

Prišla sta v hišo, kjer je imel divizijski komisar Iztok zbrane domačine, da bi skupaj odkrili sovražnikove šibke točke. Bili so si edini, da postojanka mora pasti. Pred napadom je Lazar sklical vse poveljujoče. Povedal jim je, da je v Vipavsko dolino prišla nemška 71. pehotna divizija, ki je zapra vse prehode — tudi iz Furlanije — na osvobodeno ozemlje. Pred vrati je zima, brigadame in bolničarjem grozi lakota. Mnogo borcev je že razcapanih, s strgano obutvijo, brigade imajo malo municije, zavezniška pomoč ne zadošča za oskrbovanje korpusa. Torej je treba pošiljati hrano, predvsem živino, iz neizčrpanih predelov Gorenjske.

V poletnih in jesenskih ofenzivah so bili Nemci Primorsko korenito izropali, tako da so bile gorske vasi brez goveje živine in da ponekod niti otroci niso imeli mleka.

Dan so preživeli v miru. Divizijski štab je dobil poročila, da sovražnik ni silil na pomoč napadenim. Zavrnilo so le nekaj patrolj, ki naj bi bile ugotovile, kaj se dogaja in kje so zasede. Po vsem hribovju, kamor je seglo oko, so se dvigale partizanske enote. Korpus je vključil v akcijo dvanajst bataljonov štirih brigad in en odred. Pemc je računala, da Nemci lahko pošljejo v štiriindvajsetih urah na pomoč tudi pet tisoč mož, če bi hoteli udariti z vseh svojih oporišč hkrati. Obveščevalna služba korpusa pa je vedela da tega ne bodo storili. Pemc je poznal manire nemškega poveljstva. Nikoli ni udarilo v slepo in nikoli čakalo, če je dobro vedelo, za kaj gre. Zato je bil osebno prepričan, da je napad za Nemce presenečenje.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Spomin pa tak!

Najstarejši mulovodec v bataljonu je bil Stari. To ime so mu dali tovariši, ker je bil tudi najstarejši član bataljona. Čeprav se je že prevegnil čez petdeseto, je bil še krepak, kakor le more biti kmečka grča. Le spomin mu je vse bolj pešal in povzročal razne nevršečnosti. Zaradi njegovega piškavega spomina pa so včasih imeli sitnosti tudi tisti tovariši, ki so imeli največ stika z njim, predvsem intendant Ahac. Stari je kajpak bil hud na svojo pozabljivost. Če je kdaj pa kdaj napravil kako stvar narobe, ker ga je spomin pustil na cedilu, ga je bilo zanimivo gledati in poslušati, kako je sam sebe zmerjal zaradi svoje pozabljivosti in si dajal razne vzdevke.

Nekega dne ga je Ahac poslal v Laze. Tam naj se obrne na predsednika vaškega odbora, je rekel intendant, in naj pove, da je prišel po 50 kil krompirja in 10 kil masti, drugo bo že on odredil z njim.

„Si boš zapomnil, kar sem ti naročil?“

„Brez skrbi!“ je zagotovil Stari.

DOMISLICE

- Cim več nas je, tem bolj vsaksebi živimo.
- Prava ljubezen je fista, o kateri ljudje najmanj vedo.
- Roboti so ljudje bodočnosti, človek je robot preteklosti.
- Če narodu zatreš jezik, si zatrl narod.
- Ljudje nočejo biti jasnovidci, ker jim je tako lepše.
- Najboljši nasvet je izkušnja, toda ta nasvet pride vedno prepozno.
- Da je človek družabna žival, je dognal filozof, ki je vse svoje življenje prebil v samotji.
- Šele z žuljavimi rokami lahko spoznamo, kdo nas žuli.
- Banka je oltar, pred katerim denar najraje kleči brez spovedi.
- Sonce sije na vse; v izjemnih primerih tudi koga oslepi.

zabitega, zamerim pa ti, da me nisi še bolj.“ In je spet odšel po krompir in zabelo.

Med potjo je srečal nekega kurirja. „O, Stari!“ je vzkliknil fant. „Me še kaj poznaš?“

„Čak, kja sva se že videla? V Loškem Potoku, če me spomin ne vara, a?“

„Točno. Vidim, da imaš dober spomin.“

„Po pravici povedano je moj spomin vse, kar še dobrega imam. Da pa ti še bolj po pravici povem: čisto malo je manjkalo, da nisem rekel, da sva se videla v Starem trgu.“

Nekaj dni kasneje je Ahac poslal Starega v neko drugo vas, da bi pri krajevnem intendantu dvignil nekaj živil. Izročil mu je dobavnico in rekel:

„Pa glej, da mi je spet ne pokadiš!“

Pred kratkim ga je namreč poslal po živež k neki gospodarski komisiji. Spotoma je srečal neko patroljo. Fantje so imeli tobak, papirčkov pa ne. Stari je vzel iz žepa enega izmed kosov papirja in ga dal fantom. Vsak si je zavil cigareto in tudi Stari je dobil ščepec tobaka. Ko je prišel h gospodarski komisiji, je zaman stikal po žepih za dobavnico, nazadnje pa je posumil, da jo je nemara tovariško pokadil z ono patroljo.

No, danes je ni pokadil in tudi izgubil je ni. Ko je stal pred enim izmed članov gospodarske komisije, je začel pravcati lov na dobavnico: ne v tem ne v onem žepu je ni bilo. Pretipal je robove titovke: nič. Spet je začel stikati po žepih: zaman.

„Ali jo sploh imaš?“ je nazadnje vprašal oné.

„Kako da ne! Imam jo, le da ne vem, kje tiči, spaka nemarna.“

„Nič ne kaže, da jo imaš,“ je čez čas rekel član komisije.

„Imam jo, kajpak da jo imam,“ je rekel Stari in vztrajno brskal po žepih. Toda o dobavnici ni bilo ne duha ne sluha. Nazadnje je ves obupan dejal. „Ni je, nikjer je ni, te preklete dobavnice. Prav dobro pa se spominjam, da sem jo vtaknil v tale žep, na, pa grem in jo izgubim, butelj, butasti!“

Ko se je praznih rok vrnil v logor, je ugotovil, da dobavnice ni izgubil, marveč je še vedno ležala na štoru,

na katerega jo je položil, ko je tam zraven sedlal mulo.

Da bi si laže zapomnil, kaj mu je naročil intendant, ko ga je poslal po živež ali kake druge potrebščine, si je Stari začel delati vozle na žepnem robcu. Toda ta nemo tehnični pripomoček se ni preveč obnesel. Ko je nekega dne prišel k nekemu terenskemu intendantu, je Stari potegnil robec, na katerem sta bila dva vozla. Zagleda se v vozla, a se nikakor ne more domisliti, na kaj bi ga spomnil ta, na kaj oni vozle.

„No, kaj pravzaprav hočeš, tovariš?“ je naposled nestržno vprašal vaški intendant.

„Nikakor mi ne pride naprej, tepcu pozabljivemu, kaj mi je naročil naš intendant,“ je poklapano priznal Stari in se počehljaj po čelu. „Grem in ti naredim vozla, da ja ne bom pozabil, na, zdaj pa mi ti dve spaki sploh ne povesta, čemu sem ju naredil. Viš, to pa je posledica tega, ker nisem ubogal Ahaca. „Zapiši si,“ mi pravi, „zapiši si, Stari, da ne boš pozabil. Nikar ne delaj tistih presnetih vozlov, ko boš kljub temu pozabil!“ Jaz pa namesto, da bi si zapisal, ti naredim ta dva vozla... Uh, človek bi se požrl od jeze!“

Nekega dne je spet prišel k nekemu terenskemu intendantu. Iz žepa je potegnil robec, na katerem je bilo več različnih vozlov. Ni mogoče, da bi se pri taki množici vozlov mogel spomniti, čemu je naredil tega ali onega! Pa vendar!

V logor je prinesel prav vse, kar mu je bil naročil Ahac. Tedaj ga je začudeno vprašal bolničar Urh, ki je bil tam zraven:

„Ja, Stari, kako pa to, da si zadnje čase tako dobro zapomniš, čemu si naredil ta ali oni vozle?“

„Čisto preprosto: v vsakem vozlu imam listek, na katerega sem napisal, čemu sem ga naredil...“

Nekega dne je Ahac poslal Starega in konjevodca Blaža h krajevnemu intendantu po živila. Ko sta že bila na poti, je vprašal Blaž.

„Stari, si vzel dobavnico?“

„Vzel.“

„Čudno, da je nisi pozabil.“

„Pa sem le pozabil.“

„Kaj pa?“

„Pozabil sem pozabiti.“

ALOJZ RAVBAR

Anekdote

Filmski režiser in pisec grozljivih zgodb Alfred Hitchcock se je pogovarjal z mladim scenaristom, čigar peresa ni posebno cenil.

„Ali ste videli moj najnovejši filmski scenarij?“ je vprašal mladenič in pristavil: „Prava umetnost, kaj ne!“

„Umetnost!“ se je začudil Hitchcock. „Prej bi rekel... zgolj obrt...“

„Toda dovolite,“ je nasprotoval mladi scenarist, „prav ta scenarij sem prodal za 20.000 dolarjev!“

„Vidite, to je pa res umetnost!“ je odgovoril Hitchcock.

Winstona Churchilla je neki časnikar povprašal po zdravju. Takrat šestinosemdesletni državnik mu je odgovoril:

„V mojih letih se človek počuti dobro — ali pa je mrtev.“

Brazilski boksar Fernando Ribeyro je imel strahoten pogled, s katerim je zmedel nasprotnika v ringu.

„Oči ima kot bodal!“ je nekoč dejal poraženi Brazilčev nasprotnik Martinez. „Zdelo se mi je, da sem zajec, s katerim se igra kača.“

„Tega nisem kriv,“ je dejal Ribeyro. „Pogled sem podedoval po očetu, ki je bil predsednik davčne komisije...“

Mlad igralec je prosil znanega režiserja Petra Brooka za pismo priporočilo o igralskih sposobnostih. Ko je pozneje razveden odprl kuverto z Brookovim pismom, je bral:

„Igra Hamleta, Don Carlosa in Richarda III., najbolje pa bridge.“

Brigitte Bardot je znana po tem, da se pretirano ukvarja s svojimi dohodki. Ko je nekoč prejela lepo akontacijo za nov film jo je blagajnik producenta vprašal:

„Kaj boste storili s tem kupom denarja?“

Brigitte Bardot se je nasmejala: „Štela ga bom!“

Ljubezen je vse

Pri peknajših se je moje življenje nenadoma zavrtelo z vrtoglavo naglico. Pred menoj se je odprl svet, ki mi je bil dotlej neznan, svet nežnih pogledov, božajočih objemov in prvih plahih poljubov. O vsem tem sem že veliko slišala, videla v filmih, brala v knjigah in vedno sem prepričana, da je v resnici gotovo drugače, manj lepo in ne tako romantično.

A kako sem se zmotila! V resnici je bilo še tisočkrat lepše, vso me je preveval občutek napete vznemirjenosti, božajoče topline. In vse je

bilo tako čarobno lepo! Tega v knjigah in filmih ni. Čuslev ne moreš vtisniti v druge ljudi, doživljati jih moraš sam. In to je bilo zame najlepše odkritje, kar sem kdajkoli odkrila. Bila sem kot otrok, ki dobi novo igračo, sanja o njej in podzavestno komaj čaka, da se zjutraj zbudi in se lahko z njo igra po mili volji. Tako sem se jaz zbujala sredi noči in potem vsa nemirna zaspala v mislih, da bi bil že kmalu dan. Štela sem minute, ki so se neskončno počasi vlekle in vsakič, ko se je bližal trenutek najinega srečanja, sem postajala nestrpna, vedno znova se me je lotevalo pričakovanje, kajti vedela sem, da nama bo lepo.

Dnevi so tekli prehitro, za stranskega opazovalca tako podobni drug drugemu, zame pa je bil vsak dan drugačen, vsak obarvan z odtenkom močnejšega čustva. V meni se je nabralo toliko ljubezni, da sem postajala drug človek. Kot da bi je bilo samo zanj preveč, sem jo podeljevala tudi drugim ljudem. Bila sem polna prijaznosti, potrpežljivosti, nisem več sitnarija za prazen nič, čustvo me je prerodilo in iz mene napravilo boljšega človeka. Zavedala sem se, da moram življenje ceniti vedela sem, da je vsak trenutek, ki ga preživim z njim, delček nečesa čudovitega in milijon teh trenutkov je sestavljalo moje srečo.

In počasi kot sva se približevala drug drugemu, tako sva se tudi oddaljevala. V najinih telesih ni bilo več trepetajočega vznemirjenja, kadar se je bližala urna najinega snidenja. V srcih ni bilo več prekipajočega hrepenenja v minutah neskončno dolgega čakanja. Stisk najinih rok je postal ohlapen, nežnost v očeh je ugašala. Sestanki so postajali vse bolj redki, dokler niso polagoma izginjali. Nič besed in očitkov, nič skritih solza in zategnjenih vzdihov. Le tu in tam se prikrade vame spomin na tiste nepozabno lepe dni, od katerih mi je ostalo spoznanje, da je ljubezen vse, da je brez nje življenje prazno.

Oliver in drugi noji

Strog noj spoštovanje vzbujajoče avtoritete je nekega dne predaval mladim nojem o prednosti njihove vrste pred vsemi drugimi živimi bitji.

„Že Rimljani so nas poznali, ali točneje: mi smo poznali Rimljane,“ je rekel. „Imenovali so nas avis struthio, mi pa smo jih imeli kar preprosto za Rimljane. Grki so nam pravili trouthion, to pomeni ‚Irmasti‘, ali če ni tako, bi to moralo pomeniti. Mi smo največji ptiči in zato najboljši.“

Vsi njegovi poslušalci so vzkliknili „Poslušajte! Poslušajte!“ razen zelo razmišljajočega Oliverja. „Mi ne moremo leteti nazaj kot kolibri,“ je rekel glasno.

„Kolibri je iz dneva v dan manjšega pomena,“ je rekel stari noj. „Mi se premikamo dobro zavedajoč se svojega cilja, mi napredujemo.“

„Poslušajte! Poslušajte!“ so vzkliknili vsi ostali noji razen Oliverja.

„Mi nesemo največja jajca in zato tudi najboljša jajca,“ je nadaljeval stari govornik.

„Jajca taščice so lepša,“ je rekel Oliver.

„Toda iz njih prihajajo samo taščice,“ je rekel stari noj, „in taščice so nižje živali, v svojem gnezdu na tleh odvisne od črvov.“

„Poslušajte! Poslušajte!“ so vzkliknili vsi noji razen Oliverja.

„Mi hodimo po štirih prstih, medtem ko jih človek potrebuje deset,“ je spomnil stari učitelj svoj razred.

„Toda človek lahko sede leti, mi pa sploh leteti ne znamo,“ je pripomnil Oliver.

Stari noj ga je strogo pogledal, najprej z enim, potem z drugim očesom. „Človek leti mnogo hitreje, če pomislimo na to, da je zemlja okrogla,“ je rekel.

„Kmalu bo sam sebe dohitel in treščil v svojo zadnjico in potem ne bo razumel, da si je to nesrečo sam skuhal.“

„Poslušajte! Poslušajte!“ so vzklikali vsi ostali noji razen Oliverja.

„Mi se lahko naredimo nevidne kadar nam pretila nevarnost, s tem, da porinemo glavo v pesek,“ je klobasariil govornik. „Nihče drug ne more tega.“

„Od kod pa vemo, da nas nihče ne vidi, če sami ne vidimo?“ je vprašal Oliver.

„Sofizem!“ je vzkliknil stari noj in vsi ostali noji razen Oliverja so vzkliknili „sofizem“, ne da bi vedeli, kaj to pomeni.

Ta hip so zaslišali učitelja in učenci čudno vznemirjajoč hrup, ki se je približeval kot grmenje. Vendar to ni bila bližajoča se nevihta, temveč bobnenje ogromnega bežečega krdela slonov, ki je, ne da bi ga kdo preganjal, bežalo v neznanost. Stari noj in vsi ostali noji razen Oliverja so naglo skrili svoje glave v pesek. Oliver je našel varno skrivališče za visoko skalo, dokler ni bila slonovska vihra mimo. In ko je spet prišel iz skrivališča, je zagledal morje peska, kosti in peres — vse, kar je ostalo od starega učitelja in njegovih učencev. Da bi se popolnoma prepričal, je Oliver glasno bral spisek učencev, toda nobenega odgovora ni slišal, dokler ni prišel do svojega imena.

„Oliver,“ je rekel.

„Tukaj! Tukaj!“ je zaklical Oliver, in to je bil edini glas v puščavi oddaljujočega se slabotnega grmenja na obzorju.

Morala: svojih izkušenj in svojega zaupanja ni dobro graditi na pesku.

Obvestilo za ugankarje

Nagradni križanki, ki smo ju objavili v številki za božične in noveletne praznike, sta bili — kakor je pokazalo število poslanih rešitev — dobrodošli v zelo širokem krogu bralcev našega lista. Brez prefiravanja namreč lahko ugotovimo, da takega odziva že dolgo nismo zabeležili. Pri tem je posebno razveseljivo, da odpade pretežna večina poslanih rešitev na naše domače ugankarje, in to vse od Zilje preko Roža in Gur dol do konca Podjune — cela južna Koroška je bila zajeta.

Med poslanimi rešitvami je seveda bilo tudi takih, ki smo jih pred žrebanjem nagrajencev morali izločiti, ker niso bile povsem pravilne. Moramo pa priznati, da so bile pogreške v glavnem malenkostne, razen fistega primera, ko je eden izmed reševalcev očitno spregledal, da so poleg Pliberčanov tudi Velikovčani prebivalci mesta v Podjuni in zato njegovi sicer dobro mišljeni „popravki“ niso zadeli v črno.

Zdaj pa ne bomo več dolgo obračali besede, marveč bomo kar na kratko povedali, kako je žreb razdelil nagrade.

Za križanko za odrasle prejmejo nagrado — vsak po eno knjigo:

Janko Oltz, Zgornji Breg, pošta Brnca;

Bernardka Picej, Šmihel pri Pliberku;
Aleksandra Pradetto, Celovec;
Vika Logar, Kranj — Slovenija;
Felix Wieser ml., Slovenji Plajberk.

Za križanko za otroke pa prejmejo

1. nagrado (3 knjige): Pavla Supan, Selezgornji Kot;
2. nagrado (2 knjigi): Joško Pack, Trabelsinje pri Kofmari vasi;
3. nagrado (1 knjigo): Andreja Steurer, Šmihel pri Pliberku.

Vsem, ki prejmejo nagrade, čestitamo in jih hkrati prosimo, da nagrade dvignejo v uredništvu (nagrajnik v Kranju bomo nagrado poslali po pošti). Pristrčno pa se zahvaljujemo za sodelovanje tudi vsem ostalim, ki jim tokrat sreča ni bila naklonjena. V naslednjem objavljamo še pravilni rešitvi obeh križank.

Križanka za praznike

Vodoravno: 1. as; 3., 119. in 120. Srečno novo leto in veselo praznovanje; 15. os; 17. valeta; 19. keramika; 20. slepec; 23. Ivo; 25. pi; 27. ere; 28. luka; 30. emu; 32. moka; 34. vse; 36. okel; 38. Ida; 39. al; 40. Ajas; 41. PD; 43. ako; 44. ko; 45. pr; 46. past; 48. Amor; 51. Ob; 53. SV; 54. ža; 55. Kant; 56. US; 58. igra; 60. OF; 61. VB; 63. ral; 65. usta; 67. ton; 69. va; 70. ček; 71. ter; 73. altana;

74. moč; 75. sin; 76. at; 77. dotik; 79. Mata; 80. Pamir; 82. SK; 83. Nobel; 85. med; 87. vi; 88. IRO; 89. meglja; 92. nož; 94. sodavica; 98. dia; 100. oda; 102. mr; 103. ga; 104. oko; 107. et; 109. AJ (Anton Janežič); 110. TT (Tedsenska tribuna, ki se je zdaj združila s Tovaršem v novi tednik ITD); 112. avto; 115. ir; 116. mn; 118. no.

Navpično: 1. aa; 2. slika; 3. sto; 4. Ra; 5. ČK (Capek Karel); 6. nem; 7. or; 8. napoj; 9. omika; 10. VI; 11. Oka; 12. la; 13. TS; 14. ole; 15. opeka; 16. se; 17. Velikovčan; 18. Eva; 21. Ero (z onega sveta); 22. Celovčanka; 24. OM; 26. KS (Koroški Slovenec); 29. Udo; 30. el; 31. Ukana; 32. mat; 33. ASA; 34. vloga; 35. ep; 37. eks; 39. ar; 42. do; 45. par; 46. pa; 47. st; 49. mi; 50. rr; 52. bon; 55. klet; 56. ustava; 57. stativ; 59. atom; 62. beton; 64. atol; 65. Ulm; 66. Ana; 68. ožim; 69. Visla; 72. Rim; 74. Mao; 77. dež; 78. kes; 80. pra; 81. red; 84. bol; 86. dom; 88. ica; 91. gin; 93. ud; 95. drap; 96. Igo; 97. uk; 99. le; 100. oje; 101. Ate; 104. Oro; 105. oma; 106. 00; 108. ti; 109. av; 111. tl; 113. vr; 114. ta; 115. in; 117. NN; 118. ne.

Križanka za otroke

Vodoravno: 3. Koper; 5. klasika; 7. greda; 8. očala; 9. at; 11. nade; 12. se; 13. sepsa; 16. kk; 17. ril; 18. tema; 20. Ant; 21. otep; 22. ZO (Založba Obzorja); 23. co; 24. Indijanec; 30. la; 32. viadukt; 33. atol; 34. klor; 35. la.

Navpično: 1. dolgčas; 2. veselo praznike; 3. kk; 3a. parade; 4. rida; 6. KA (Kokot Andrej); 8. on; 9. asket; 10. tekmeč; 14. sinodal; 15. alt; 18. Tone; 19. Apolo; 24. iv; 25. idol; 26. Jura; 27. ak; 28. NT; 29. ca; 31. al.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

SOBOTA, 19. 1.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Lepi glasovi — priljubljene melodije — 14.00 Voščila — 15.15 Iz mape želja naših prijateljev ljudske glasbe na Koroškem — 16.00 Servis — 17.10 Pisana sobota popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koroška predariskih skladatelj — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zabavna oddaja smučarjev na dopustu — 21.30 Glasba in znanstveni gosti — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 20. 1.: 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Brezskrbna nedeljsko jutro — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 „Program želja“ Igra — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 Po sledah Don Kihota — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 21. 1.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 13.30 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 14.45 Koroška šega včeraj in danes — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo... — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Na obisku v studiu Gradščanske — 19.50 Note in beležke — 20.10 Operetni koncert — 21.00 Izobrazba odraslih — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

TOREK, 22. 1.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 11.05 Judenburški zvonovi — 14.30 Dom in šola — 15.00 Ljudska glasba iz štajerske — 17.10 Avstriji o Avstriji — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Ljudska oddaja — 19.50 Note in beležke — 20.10 Kaj radi slišimo — 21.10 Veselo petje, veselo zvenenje — 22.10 Šport.

ŠREDA, 23. 1.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska oddaja iz štajerske — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.30 Iz mape not avstrijskih skladatelj — 16.30 Za otroke — 17.10 Operetne melodije — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijske koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Lovaška oddaja — 21.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 22.10 Šport — 22.30 „Zakaj verovat?“

ČETRTEK, 24. 1.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska oddaja — 10.00 Šolska oddaja — 11.05 S petjem in glasbo — 13.30 Veseli ljudje... — 14.45 Štajerska literatura — 15.00 Novosti — redkosti — posebnosti — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Koncert — 22.10 Šport.

PETEK, 25. 1.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska oddaja — 10.00 Šolska oddaja — 11.05 S petjem in glasbo — 13.30 Veseli ljudje... — 14.45 Štajerska literatura — 15.00 Novosti — redkosti — posebnosti — 16.30 Za otroke — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Koncert — 22.10 Šport.

Lipov les

suh, nujno potrebujem. Hlod, iz katerega bi mogel ustvariti dva kipa, naj ima v dolžini 140 cm, v premeru-širini pa 45 cm.

Ponudbe pošljite na naslov:

France Gorše, akad. kipar
Sveče/Suetschach 42
9181 Feistritz i. R. - tel. (0 42 28) 386

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 19. 1.: 9.05 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.
NEDELJA, 20. 1.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.
PONEDELJEK, 21. 1.: 13.45 Informacije — Za našo vas.
TOREK, 22. 1.: 9.30 Bas debelo gode — 13.45 Informacije — Šport — Rdeče, rumeno, zeleno.
ŠREDA, 23. 1.: 13.45 Informacije — Popevke — Današnja književnost v nemškem jeziku.
ČETRTEK, 24. 1.: 13.45 Informacije — Družinski magazin.
PETEK, 25. 1.: 13.45 Informacije — Ljudski humor.

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 19. 1.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Studio za najdene skladbe — 10.15 Glasbeni drobci od tu in tam — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 Poja naši operni pevci — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Kitara v ritmu — 17.20 Grama v kino — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 19.15 Z ljubljanskim jaz ansambлом — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Majhni ansambli zabavne glasbe — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.
NEDELJA, 20. 1.: 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra za otroke — 8.40 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši!... — 11.15 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 14.25 Melodije z velikimi zabavnimi orkestri — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Nedeljska reportaža — 17.25 Popularne operne melodije — 18.00 Radijska igra: Batada o železnem Johnu — 18.34 Igrajo majhni

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 19. 1.: 12.55 Mednarodno smučarsko tekmovanje v smuku za moške — 15.45 Koncertna ura — 16.55 Listamo v slikanici — 17.15 Oddaja o miški — 17.40 Skamera — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Dober večer želi Heinz Conrads — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Sorodniki so tudi ljudje — 22.20 Čas v sliki — 22.25 Umor po receptu.

NEDELJA, 20. 1.: 9.55 Mednarodno smučarsko tekmovanje v slalomu za moške — 16.00 Rdeči avtobus — 16.30 Radovedna gos — 16.40 Za mladino — 17.05 Gulp — 17.10 Za družino — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Ob nedeljah ob šestih — 18.55 Schöngrubertje — 19.20 Povest o Gustavu — 19.30 — Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Mesto zločina — 21.55 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 21. 1.: 18.00 Novo v znanosti — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje s farme Shiloh — 21.15 ORF transparent — 21.25 Prometni obzornik ORFa — 22.25 Čas v sliki.

TOREK, 22. 1.: 18.00 Angleščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Živalski raj — 19.00 Slike iz Avstrije in južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Avgust Strindberg — 21.15 Mestni pogovori — 22.25 Čas v sliki.

ŠREDA, 23. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Umor po receptu — 12.55 Smučarsko prvenstvo v veleslalomu za dame — 16.30 Za otroke — 17.10 Risati — slikati — oblikovati — 17.35 Za mladino — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Tri dekline in trije dečki — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Pogled na t' v deželo — 21.15 Prezezi — 22.15 Smučarsko tekmovanje v veleslalomu za dame — 22.45 Čas v sliki.

ČETRTEK, 24. 1.: 10.00 Kaj bi lahko postal? — 10.30 Indijske umetnosti — 10.55 Smučarsko prvenstvo v slalomu za dame — 18.00 Italijanščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Slike v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Sind-

ansambli zabavne glasbe — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 21. 1.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Pisana paleta lahke glasbe — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Amaterski zbori pojo — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 19.15 Z ansambлом Veseli hmeljarji — 20.00 Operni koncert — 21.30 Zvočne kaskade — 22.15 Za ljubitelje jaza — 23.15 Popevke se vrstijo.

TOREK, 22. 1.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Poje zbor RTV Beograd — 10.15 Simfonični plesi na koncertnem odru — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 Z domačimi ansambli — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Srečanje z glasbeniki — 14.40 „Na poti s kitaro“ — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Koncertni oder za domačina in gosta — 18.15 Z orkestrom Jackie Gleasona — 18.30 V torek nasvide-njel — 19.15 Z ansambлом Jožeta Privška — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Radijska igra: Ariljski goj — 21.19 Melodije v ritmu — 22.15 Od popevke do popevke — 23.15 Torkov nočni koncert.

ŠREDA, 23. 1.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.25 Otroške igre — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Znane melodije — znani orkestri — 13.15 Zabavna glasba — 14.30 Voščila — 15.40 Odkočača deska — 16.00 „Loto vrtiljak“ — 17.10 Naj naredi pojo — 18.15 S pop ansambli — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Komornoglasbeni studio — 22.15 S festivalov Jazza — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 24. 1.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Iz glasbenih šol — 10.15 Po Talijinskih poteh — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 Igrajo pihalne godbe — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Kaj vam glasba pripoveduje — 15.40 Mihovil Logar: Zlata ribica — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 S Plesnim or-

ke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas bad — 21.50 Največje boksarske tekme stoletja — 22.20 Čas v sliki.

PETEK, 25. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Sindbad — 18.00 Novo iz kmetijstva — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Oddaja XY — 21.20 Politična dokumentacija — 22.20 Čas v sliki — 22.25 Ljubozen, smrt in hudič. Film.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 19. 1.: 16.55 Angleška poroka — 18.30 Mini Maks — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Filmska komedija — 22.05 Čas v sliki.

NEDELJA, 20. 1.: 18.00 Tedenski obzornik — 18.30 Panorama — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Novo v kulturi — 20.10 Vzgoja — 20.15 Avstrijska ljudska komedija: Megara, grozna čarovnica — 22.20 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 21. 1.: 18.30 Šolska oddaja — 19.00 Otroci dorasčajo — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Lenin, francoska dokumentacija — 21.15 Leninizem danes — 22.00 Telerpriže.

TOREK, 22. 1.: 18.30 Srečanje z Egiptom — 19.00 Morska biologija — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Caine je bila njena usoda — 22.15 Telerpriže.

ŠREDA, 23. 1.: 18.30 Šolska oddaja — 19.00 Matematični kabinet — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 En dan preveč. Film — 21.40 Telerpriže.

ČETRTEK, 24. 1.: 18.30 Na obisku pri G. v. Einamu in B. Blacherju — 19.00 Polarno področje — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Deklice v uniformi — 21.40 Telerpriže.

PETEK, 25. 1.: 18.30 Salzburgmergut — 19.00 The Bell-crest Story — 19.15 Tehnika učenja za odrasle — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Deklice v uniformi — 21.40 Telerpriže.

kestrom RTV Ljubljana — 19.15 S triom Silva Štinglja — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Popevke in plesni ritmi — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Pahorjev komornoglasbeni večer.

PETEK, 25. 1.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Jugoslovanska narodna glasba — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Z velikimi zabavnimi orkestri v ritmu — 13.15 Zabavna glasba — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Operni koncert — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansambлом Toneta Kmetca — 20.00 Top-pops 15 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

TEČAJ ZA STARŠE

v petek 1. februarja 1974 ob 9. uri. Dr. Melka Klevišar z Dunaja bo predavala o človekovi odgovornosti za zdravje, iz vsakdanje prakse otroškega in mladinskega psihologa ter o psihosomatskih motnjah.

SEMINAR O GOSPODARSKIH VPRAŠANJIH

v soboto 2. februarja 1974 ob 9. uri. Inšp. Blaž Singer predava o gospodarski zakoreninjenosti kot enem osnovnih pogojev za obstoj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Po referatu bo forumska diskusija, ki se bo bavila z gospodarskimi vprašanji koroških Slovencev.

Dom v Tinjah

Slovensko kulturno društvo v Globasnici vabi na igro

HLAPEC JERNEJ IN NJEGOVA PRAVICA

v nedeljo 20. januarja 1974 ob 14.30 uri pri Šoštarju v Globasnici.

Gostuje gledališče Pluj. Prijatelji odrskih prireditev prisrčno vabljeni.

Odbor

Sejem plemenske živine

Zveza rejcev pincgavskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko prireja v torek, 22. januarja 1974, s pričetkom ob 9.30 uri v Lienzu sejem plemenske živine. Za sejem je prijavljenih 60 krav in telic. Vse živali bodo zdravniško pregledane. Razdelitev v kakovostne razrede bodo izvedli dan poprej ob 14. uri.

TV JUGOSLAVIJA

NEDELJA, 20. 1.: 9.25 Poročila — 9.30 Vojna in mir — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.35 Svetovno prvenstvo v slalomu za moške — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Rendez vous — 21.30 Spust s škratlice — 22.00 Športni pregled — 22.20 Dnevnik.

PONEDELJEK, 21. 1.: 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Spet doma — 18.00 Risanka — 18.10 Obzornik — 18.25 Enciklopedija živali — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj čemo — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Grenkoba v ustih — 21.30 Kulturne diagonale — 22.00 Dnevnik.

TOREK, 22. 1.: 9.00 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Snežna kraljica — 18.00 Risanka — 18.10 Obzornik — 18.25 To je bila pesem svetlega in vročega jedra — 18.55 Mozaik — 19.00 Dosežki medicine — 19.20 Tišina, na sporedu je nem film — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Mi med seboj — 21.25 Sam med volkovi — 22.10 Dnevnik.

ŠREDA, 23. 1.: 9.00 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.40 Zaklad ob reki — 18.10 Obzornik — 18.25 Na sedmi strani — 18.55 Mozaik — 19.00 Zabavna glasba — 19.20 Delavska tribuna — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Propagandna reportaža — 20.35 Zaklad Sierra madre — 22.35 Dnevnik.

ČETRTEK, 24. 1.: 9.00 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.15 Iz slovenske književnosti — 18.05 Obzornik — 18.20 Shane — 19.10 Mozaik — 19.15 Naš ekran — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kam in kako na odih — 20.40 V kipečem loncu — 21.40 Monitor — 22.15 Dnevnik.

PETEK, 25. 1.: 9.00 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.35 Kuhinja pri violinskem kličuču — 18.05 Obzornik — 18.20 Maroltovci praznujejo — 18.50 Mozaik — 18.55 Zaloga hrane — 19.05 Prva pomoč pri množičnih nesrečah — 19.25 Kažipot — 19.45 Risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Propagandna reportaža — 20.35 Na obali — 22.45 Dnevnik.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založništva in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.